

**FAKULTA PRÁVNICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Zvláštní způsoby dokazování
v trestním řízení**

Zpracovala: **Lenka Šináklová**

Vedoucí diplomové práce: **doc. JUDr. Jan Chmelík, Ph.D.**

Plzeň 2024

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Lenka ŠINÁKLOVÁ**
Osobní číslo: **R19M0391P**
Studijní program: **M0421A220004 Právo a právní věda**
Téma práce: **Zvláštní způsoby dokazování v trestním řízení**
Zadávací katedra: **Katedra trestního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Dokazování v trestním řízení
3. Zvláštní způsoby dokazování
4. Konfrontace
5. Rekořnice
6. Vyšetřovací pokus
7. Rekonstrukce
8. Prověrka na místě
9. Hodnocení úpravy *de lege lata*
10. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GRÍVNA. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0
CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. Eupress. ISBN 978-80-7408-175-0
CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9
CHMELÍK, Jan. *Trestní řízení*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-488-6
JELÍNEK, Jiří. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0
KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. ISBN 9788073808594
PORADA, Viktor. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-741-2
ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0

Vedoucí diplomové práce: **Doc. JUDr. Jan Chmelík, Ph.D.**
Katedra trestního práva

Datum zadání diplomové práce: **22. března 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2024**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M.
vedoucí katedry

V Plzni dne 31. července 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou prací na téma: „*Zvláštní způsoby dokazování v trestním řízení*“ vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a zdroje byly řádně odcitovány v poznámkách pod čarou a uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni dne 31.3.2024

.....
Lenka Šináklová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu doc. JUDr. Janu Chmelíkovi, Ph.D. za vedení mé diplomové práce, za odborný dohled a poskytnuté rady. Současně děkuji Bc. Kateřině Lévai za cenné konzultace a sdílený vhled do kriminalistického prostředí.

Obsah

Úvod	1
1. Dokazování v trestním řízení.....	3
1.1 Základní pojmy	3
1.2 Právní úprava	5
1.3 Základní zásady dokazování.....	8
1.4 Předmět a rozsah dokazování	10
1.5 Subjekty a strany dokazování	13
2. Rozdělení důkazů	15
3. Průběh dokazování.....	17
3.1 Dokazování v přípravném řízení	17
3.2 Dokazování v řízení před soudem	20
4. Fáze dokazování	22
5. Zvláštní způsoby dokazování	24
5.1 Konfrontace	26
5.1.1 Druhy konfrontace	28
5.1.2 Příprava konfrontace	29
5.1.3 Zásady konfrontace.....	29
5.1.4 Taktika provedení konfrontace.....	30
5.1.5 Dokumentace konfrontace	30
5.2 Rekognice	31
5.2.1 Trestněprávní charakteristika rekognice	31
5.2.2 Subjekty a objekty rekognice.....	34
5.2.3 Klasifikace rekognice.....	34
5.2.4 Fáze rekognice	35
5.2.5 Příprava rekognice	37
5.2.6 Taktika provedení rekognice.....	38
5.2.7 Specifika jednotlivých druhů rekognice	39
5.2.8 Dokumentace rekognice.....	40
5.3 Vyšetřovací pokus.....	41
5.3.1 Druhy vyšetřovacích pokusů.....	42
5.3.2 Trestněprávní podmínky vyšetřovacího pokusu	43
5.3.3 Taktika provedení vyšetřovacího pokusu.....	45

5.3.4	Hodnocení výsledků.....	46
5.3.5	Dokumentace vyšetřovacího pokusu	47
5.4	Rekonstrukce	48
5.4.1	Druhy kriminalistické rekonstrukce.....	48
5.4.2	Trestněprávní podmínky rekonstrukce trestného činu.....	50
5.4.3	Taktické zásady rekonstrukce trestného činu.....	51
5.4.4	Průběh rekonstrukce.....	52
5.4.5	Dokumentace rekonstrukce.....	53
5.4.6	Hodnocení průběhu rekonstrukce výsledků.....	54
5.5	Prověrka na místě	54
5.5.1	Trestněprávní charakteristika prověrky výpovědi na místě.....	56
5.5.2	Příprava prověrky výpovědi na místě	57
5.5.3	Taktika provedení prověrky výpovědi na místě.....	57
5.5.4	Dokumentace prověrky výpovědi na místě a její hodnocení	58
6.	Vyšetřovací hypnóza.....	58
6.1	K pojmu hypnóza.....	59
6.2	Historie hypnózy.....	59
6.3	Hypnóza z pohledu forenzní psychologie.....	60
6.4	Kognitivní interview	62
6.5	Využití hypnózy v českém trestním řízení.....	62
7.	Hodnocení úpravy de lege lata	64
	Závěr	68
	Resumé	70
	Seznam použitých zkratk	71
	Seznam použitých zdrojů	72
	Základní literatura.....	72
	Judikatura	74
	Další zdroje	74
	Právní předpisy	75

Úvod

Předkládaná diplomová práce se věnuje tématu zvláštních způsobů dokazování v trestním řízení. Tento souhrnný název vychází ze zákonného označení „*Některé zvláštní způsoby dokazování*“ třetího oddílu páté hlavy zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) (dále jen „trestní řád“). Těmito způsoby jsou instituty konfrontace, rekognice, vyšetřovací pokus, rekonstrukce, prověrka na místě, upraveny konkrétně v ust. § 104a až § 104e trestního řádu.

Tyto zvláštní způsoby dokazování jsou kriminalisticko-taktické metody dokazování, které do právního řádu byly novelou provedenou zákonem č. 141/1961 Sb., účinným od 1.1.2002. Před provedenou novelou trestní řád obsahoval jen drobné zmínky o konfrontaci a rekognici, podrobnější právní úprava stran dalších institutů chyběla, přestože v kriminalistické praxi byly využívány.

Diplomová práce bude nad rámec zvláštních způsobů dokazování rozšířena také o institut vyšetřovací hypnózy, který dosud není zákonem stanoveným způsobem dokazování, ale může vést k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení. Z hlediska kriminalistických odborníků a také odborné veřejnosti je tento institut velmi sporným a kontroverzním. Ambicí předkládané práce je popsat hypnózu z objektivního hlediska s využitím odborné literatury a poté nadnést úvahy, zda by tato mohla být součástí české právní úpravy.

Diplomová práce je rozdělena do sedmi hlavních kapitol. První kapitola se věnuje obecně dokazování v trestním řízení, základním zásadám, předmětu, rozsahu a subjektům dokazování. Následující kapitoly se zabývají rozdělením důkazů, průběhem dokazování a fázemi dokazování. Všechny tyto jsou řazeny do samostatných hlavních kapitol, protože neodmyslitelně souvisejí se způsoby dokazování a z hlediska systematiky tak bylo vhodné je nepodřazovat do menších podkapitol.

Pátá kapitola je již celá věnována jednotlivým zvláštním způsobům dokazování. Každý institut má svou podkapitolu, která je dále členěna, aby byla zachována přehlednost a výpovědní hodnota. Každý institut s ohledem na svůj význam a provedení si vyžaduje své vlastní dělení, proto nejsou jednotlivé metody pravidelně členěny na dílčí úseky.

Poslední kapitoly se zaměřují na již zmíněnou vyšetřovací hypnózu a poté na zhodnocení úpravy *de lege lata*.

Cílem práce je přinést ucelený obraz o zvláštních způsobech dokazování, a to v kontextu institutu dokazování. Hlavní část je věnována jednotlivým zvláštním způsobům dokazování, jak z hlediska právní úpravy, tak také z pohledu kriminalistky, která těmto institutům dodává na významu z hlediska jejich taktiky a metodiky provedení. Za tímto účelem jsem pracovala s aktuální právní úpravou, odbornou literaturou a judikaturou. S ohledem na tuzemskou právní problematiku nebylo nutné využívat zahraniční literaturu.

Pro splnění vytyčených cílů zpracováním této práce jsem využila rozsáhlou rešeršní práci, dále teoretickou a srovnávací metodu s využitím právní analýzy.

Předkládaná práce používá některá ustanovení, pojmy a instituty trestního řádu, kterým není věnována bližší pozornost nebo nejsou podrobněji vysvětleny, neboť předpokládá, že je čtenář s odkazem na zaměření práce s takovým pojmem již obeznámen.

1. Dokazování v trestním řízení

Podstatná a nezastupitelná součást trestního řízení, tak bychom mohli popsat dokazování stran jeho významnosti.¹ Především v průběhu dokazování vyvstává důležitost úkolu orgánů činných v trestním řízení (dále jen „OČTŘ“), které jeho prostřednictvím mohou a musí zjistit zákonem požadovaný skutkový stav. Dokazování by mělo podléhat zásadám fair procesu a vést k přijímání takových skutkových a právních závěrů, které budou vždy směřovat ke spravedlivému výsledku, přičemž právě zásadu fair procesu považujeme za tzv. *conditio sine qua non*, tedy neodmyslitelnou podmínku pro spravedlivé rozhodnutí.² Pokud užíváme pojem spravedlnost v kontextu s trestním řízením, ať už s jakoukoli jeho částí, míníme tím spravedlnost v universálním smyslu, dle Aristotelovy politické teorie³, a sice zákonnost či legitimitu.⁴

1.1 Základní pojmy

Samotný pojem *dokazování* můžeme definovat jako zákonem stanovený souhrn pravidel, která upravují postup OČTŘ a dalších subjektů při vyhledávání, zajišťování, provádění a hodnocení důkazů v trestním řízení.⁵ Podrobněji bude rozebráno níže, ale není nevýznamnou zmínkou, že pro trestní řízení není primárním zjištěním tzv. objektivní pravdy, ale je zjišťován takový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v takovém rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí OČTŘ ve věci.⁶ V průběhu dokazování a také prostřednictvím dokazování se s událostí, o které se řízení vede, seznamují mimo OČTŘ také obviněný a jako obhájce, případně další osoby na trestním řízení zúčastněné. Jen OČTŘ ale mohou na základě vyhodnocení přijmout rozhodnutí, které je z hlediska trestního řízení významné, např. zahájit trestní stíhání, zastavit trestní stíhání.⁷

---

¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 397.

² CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 8.

³ Kříž, Antonín, Aristotelés. *Etika Nikomachova*, Praha: Jan Laichter, 1937, str. 99.

⁴ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 8.

⁵ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 244.

⁶ Tamtéž.

⁷ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-307-7 (e-pub)

Dokazování má svou významnou roli ve všech stádiích trestního řízení, nicméně se nejvíce projevuje, resp. je prováděno ve stádiích soudního projednávání. Přenosem těžiště dokazování do hlavního líčení je snahou zákonodárce, jak o zrychlení přípravného řízení, tak o možnost plného uplatnění základních zásad trestního řízení.⁸ To ale nebrání situacím, které trestní řád předpokládá, aby důkazy vykonané před zahájením trestního stíhání, nemusely být opakovány po jeho zahájení.⁹

Jistou problematiku důkazního práva tvoří skutečnost, že užívá řadu pojmů, které nejsou trestním řádem definovány, nebo jen řídce. Vystává tedy potřeba několik pojmů definovat, aby bylo zřejmé, jakou roli zastávají a co je jimi míněno. Pojem dokazování byl již shora představen, ale zbývá dodat, že jeho proces je tvořen vyhledáváním důkazů, prováděním a procesním zajištěním důkazů a následně jejich prověřením a hodnocením.¹⁰ Pojmy navazujícími, které vyžadují vymezení, jsou: *předmět důkazu*, *důkazní prostředek*, *důkaz*, *pramen důkazu* (nositel důkazu).

Za tzv. *předmět důkazu* považujeme skutečnost, která má být zjištěna, přičemž OČTŘ při dokazování skutečnosti, která je předmětem důkazu, používají prostředku nazvaného jako *důkazní prostředek*. Důkazním prostředkem je např. ohledání osoby ve smyslu § 114 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu (dále jen „TŘ“ nebo „trestní řád“), ohledání věci dle § 113 TŘ, při kterém OČTŘ poznávají skutečnosti přímým pozorováním a vytváří tak přímé závěry z poznatků, např. o poškození věci. Dalším důkazním prostředkem je například výslech osob, které podávají přímou zprávu o skutečnostech, které jsou předmětem důkazu. Důkazním prostředkem je také seznamování se OČTŘ s obsahem zpráv o předmětu důkazu zachycených na věcech, např. čtení písemné zprávy. Souhrnně lze za důkazní prostředek označit vlastní procesní činnost OČTŘ, která ve smyslu trestního řádu slouží k poznávání skutečností.¹¹

Důkazem se v procesním významu rozumí přímý poznatek, který OČTŘ v trestním řízení získal o předmětu důkazu z důkazního prostředku při procesním dokazování. Takovým důkazem je například výsledek z provedeného ohledání, obsahu výpovědi vyslechnutých osob, obsahu audio zpráv. Každý procesní důkaz

---

⁸ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 245.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Tamtéž, str. 246.

¹¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 400.

je spojen s nějakou osobou, pokud je tímto důkazem výpověď nebo s určitou věcí, pokud je tímto důkazem listina nebo jiná zpráva spojená s hmotným podkladem a tyto osoby nebo věci jsou považovány za tzv. *nositele* neboli *prameny důkazů*.¹²

V literatuře i praxi jsou často výše uvedené pojmy zaměňovány, neboť jejich blízká souvislost je často překonána a pojmy jsou navzájem zaměněny. Nicméně to není zcela na škodu, protože z kontextu je zřejmé, zda je kladen důraz na formu poznání, obsah poznání či zda je operováno s nositelem důkazu.¹³

Za důkaz je považován i výsledek procesního dokazování, i když se posléze ukáže, že není závažný nebo není pravdivý. Takový není tedy možné užít k zjištění v projednávané věci, nebo na jeho podkladě nelze nepravdivou skutečnost považovat za zjištěnou. Obdobně je tomu v případě, kdy OČTŘ při získání důkazu poruší zákonem stanovený postup. Přestože se bude jednat o důkaz v procesním slova smyslu, pravděpodobně ho nebude možné použít.¹⁴

1.2 Právní úprava

Dokazování v trestním řízení nepodléhá jen vnitrostátní právní úpravě, ale musí se také řídit limity stanovenými mezinárodními normami o lidských právech a svobodách. Tyto jsou koncentrovány zejména v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, „dále také jen Úmluva“.¹⁵ Úmluva má své místo v hierarchii právních norem nad vnitrostátní právní úpravou a je přímo aplikovatelná. V souvislosti s dokazováním lze nalézt úpravu v čl. 6 Úmluvy, který zakotvuje právo na spravedlivý proces. Úmluva neupravuje přímo dokazování jako takové, nevyžaduje přesnou právní úpravu, ale zabývá se jinými aspekty, které souvisí s dokazováním. Přijetím Úmluvy fakticky došlo k akceptaci kontrolního mechanismu představující Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“). Proto je potřeba vzhlížet i k judikatuře ESLP, a to především ve vztahu k čl. 6, která obsahuje obecně platná pravidla dokazování naplňující pojem spravedlivého procesu.¹⁶

Čl. 6 odst. 1 Úmluvy obsahuje základní náležitosti tzv. práva na spravedlivý proces, kterými jsou zejména: veřejné a přiměřené projednání věci před nezávislým

---

¹² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 401.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Sdělení č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících

¹⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 398-399.

a nestranným soudem, veřejné vyhlášení rozsudku a také prvek označovaný jako požadavek kontradiktornosti. Tzv. kontradiktornost spočívá v zabezpečení procesní rovnosti stran v řízení, v souladu s tzv. principem rovnosti zbraní. Taková rovnost se projevuje v možnosti každé strany, aby se seznámila se všemi podklady, tvrzeními, důkazy a argumenty protistrany a současně měla možnost tyto popírat a navrhnout svoje vlastní. Tento požadavek se vztahuje i na důkazy a informace obstarané přímo soudem. Právo na kontradiktorní proces se nejčastěji uplatňuje přímo při účasti obviněného na řízení před soudem, při předkládání důkazů a při provádění důkazů, např. výsledku svědků.¹⁷

Právo na spravedlivý proces je garantováno dále také Mezinárodním paktem o občanských a politických právech,¹⁸ Úmluvou proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (zejména v čl. 15)¹⁹, Ústavou České republiky (zejména v čl. 95 odst. 1, čl. 96)²⁰, Listinou základních práv a svobod (zejména čl. 36 odst. 1, čl. 37, čl. 38 odst. 2, čl. 40 odst. 4)²¹ a v neposlední řadě také trestním řádem.

Zásady dokazování jsou ve vnitrostátní právní úpravě obsaženy v ust. § 2 odst. 2, 4, 5, 6, 11, 12 TŘ, kterým současně bude věnována následující kapitola. Právní úpravu dokazování lze následně nalézt v hlavě páté trestního řádu souhrnně označené jako „Dokazování“, konkrétně v ust. § 89 až § 118 TŘ. S úpravou dokazování souvisí i další ustanovení trestního řádu zakotvující procesní úkony, které souvisí s dokazováním, neboť jejich výsledek může mít důkazní význam. Např. ust. § 78, § 79 TŘ upravují vydání a odnětí věci důležité pro trestní řízení, ust. § 85b TŘ provádění domovní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor v místech, kde advokát vykonává advokacii, ust. § 85c TŘ upravuje provádění důkazu v bytě, obydlí, jiných prostorách a na pozemku, ust. § 86 TŘ zadržení zásilky, ust. § 87b TŘ sledování zásilky, ust. § 88 odst. 6 TŘ podmínky, za nichž lze k důkazu použít záznamu telekomunikačního provozu, ust. § 88a TŘ možnosti vyžádat údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu, ust. § 158 odst. 6 TŘ

---

¹⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 399.

¹⁸ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.

¹⁹ Vyhláška č. 143/1988 Sb., ministra zahraničních věcí o Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání

²⁰ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

²¹ Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

důkazní význam úředního záznamu sepsaného o obsahu vysvětlení atd.²² K dokazování neoddělitelně patří i operativně pátrací prostředky, které byly vymezeny a včleněny do trestního řádu novelou provedenou zákonem č. 265/2001 Sb., a to do ustanovení § 158b až 158f TŘ, která upravují užití tzv. předstíraného převodu, sledování osob a věcí, použití agenta. Zejména ust. § 158b odst. 3 TŘ je klíčové, neboť umožňuje za dodržení zákonného postupu použití zvukových, obrazových a jiných záznamů jako důkazu.²³ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, obsahuje další právní úpravu k používání podpůrných operativně pátracích prostředků v ust. § 72 až 77, kterými jsou míněny: informátor, krycí prostředky, zabezpečovací technika a zvláštní finanční prostředky²⁴.

Specifickou úpravu ve věci mladistvých lze nalézt v § 55 až 58 v zákonu č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) (dále jen „ZSM“), jejíž hlavním účelem je zjišťování poměrů mladistvého, opatření zpráv o osobních, rodinných a sociálních poměrech a aktuální životní situaci mladistvého, zajištění ohleduplného přístupu k výslechu mladistvého a vyšetření jeho duševního stavu. S ohledem na ohleduplný přístup k mladistvému a k jeho osobnosti je tak možné přistoupit ke konfrontaci mladistvého jen výjimečně, a to až v řízení před soudem pro mládež.²⁵ V ostatním se uplatní právní úprava obsažená v trestním řádu.²⁶

V trestním řízení vedeném proti právnické osobě se použijí ustanovení o dokazování v trestním řádu, pokud to není vyloučeno povahou věci,²⁷ přičemž zákon o trestní odpovědnosti právnických osob²⁸ (dále jen „TOPO“) neobsahuje zvláštní ustanovení o dokazování v řízení proti právnické osobě.

Způsob provádění dokazování obsažený v páté hlavě trestního řádu se aplikuje ve všech stádiích trestního řízení a při všech úkonech OČTŘ, pokud se v rámci nich provádí dokazování a není-li zákonem jejich postup omezen,²⁹ např.

---

²² ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013, s. 1311.

²³ Tamtéž.

²⁴ § 72 zákona o policii

²⁵ § 57 odst. 3 ZSM

²⁶ § 291 TŘ, § 1 odst. 2 ZSM

²⁷ § 1 odst. 2 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob

²⁸ Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, Parlamentu České republiky

²⁹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013, s. 1311.

v případě výsledku svědka nebo rekonstrukce prováděných jako neodkladný a neopakovatelný úkon ve smyslu ust. § 158a TŘ.

1.3 Základní zásady dokazování

Prof. Šámal k zásadám uvádí, že „určují hranice jednání jednotlivých subjektů v trestním řízení a tam, kde se vede řízení známými zásadami, se podstatně zvyšuje míra právní jistoty strany v trestním řízení, přičemž řízení, které je vedeno takovými zásadami je protikladem řízení ponechaného libovůli subjektu vykonávajícího stanovené pravomoci v daném trestním řízení“.³⁰

V souvislosti s výše uvedeným je důležité uvědomění, že při procesu dokazování dochází ke střetu dvou proti sobě stojících zájmů, a sice ochrany práv a svobod jednotlivce na jedné straně a na straně druhé represivní působení OČTŘ, které může představovat závažný zásah do práv a svobod tohoto jedince.³¹ Za užití definice zásad prof. Šámala shora uvedené, lze dojít k závěru, že zásady dokazování v trestním řízení mají sloužit k ochraně, a to nejen osoby, proti které se řízení vede, ale také spravedlivého procesu trestního řízení.

Zásady ovládající dokazování v trestním řízení jsou odvozeny od základních zásad trestního řízení, mezi které řadíme: (i) zásadu presumpce nevinny zakotveno v ust. § 2 odst. 2 TŘ; (ii) zásadu oficiality (§ 2 odst. 4 TŘ); (iii) zásadu vyhledávací (§2 odst. 5 TŘ); (iv) zásadu materiální pravdy (§ 2 odst. 5 TŘ); (v) zásadu volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6 TŘ); (vi) zásadu bezprostřednosti (§ 2 odst. 12 TŘ); (vii) zásadu ústnosti (§ 2 odst. 11 TŘ) a (viii) zásadu přiměřenosti (§ 2 odst. 4 TŘ).³² Tyto jsou dále popsány níže, nutno však upozornit, že se nejedná o taxativní výčet všech zásad, dokazování stran zásad a pravidel nalézá svou právní úpravu také v ustanoveních trestního řádu pro jednotlivá stádia trestního řízení, např. v ust. § 164 TŘ.

Zásada **presumpce nevinny** je založena na nutnosti vinu obviněnému dokázat, není tedy povinností obviněného prokázat svou nevinu. Nicméně obviněný má právo nabídnout důkazy o své nevině, opak mu ale nemůže být kladen k tíži. Zejména pokud obviněný popírá nějaké skutečnosti, záměrně vypovídá nepravdivě, nebo líčí skutek v různých obměnách za účelem svést vyšetřovatele na falešnou

³⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. Praha: ASPI, 1999 dotisk, str. 46.

³¹ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 245.

³² BRUNOVÁ, Markéta. *Dokazování trestné činnosti: s využitím kriminalistických stop a identifikace*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2019, str. 93.

stopu, nelze jen na tomto základě usuzovat o vině obviněného, je výlučně záležitostí obviněného, pro jakou strategii obhajoby se rozhodne.³³

Zásada **officiality** souborně pokrývá povinnost OČTŘ postupovat z úřední povinnosti, tj. *ex officio*. Konkretizována je např. ustanovením § 157 odst. 1 TŘ, které stanovuje povinnost státnímu zástupci a policejnímu orgánu, aby účinně přispívali k včasnosti a důvodnosti trestního stíhání, dále ust. § 164 odst. 1 TŘ stanovující povinnost policejnímu orgánu postupovat při vyšetřování z vlastní iniciativy tak, aby byly co nejrychleji a v potřebném rozsahu vyhledány důkazy k objasnění klíčových skutečností.

Zásada **vyhledávací** vychází z povinnosti OČTŘ v trestním řízení zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti v rozsahu potřebném pro jejich rozhodnutí. OČTŘ takto postupují z moci úřední a stejnou měrou musí zjišťovat a objasňovat okolnosti svědčící v prospěch i neprospěch obviněného. Důkazy, které lze uplatnit proti obviněnému, musí být nezpochybnitelné, a to s odkazem na zásadu významově opozitní *in dubio pro reo*.³⁴

Zásada **materiální pravdy** spočívá v nutnosti zjištění stavu bez důvodných pochybností, shodně je tak označována jako *zásada zjištění stavu bez důvodných pochybností*. V rámci dokazování se jedná o používání zákonných postupů k získání hodnověrných informací, které jsou následně posuzovány OČTŘ v kontextu s ostatními informacemi vztahujícími se k dané skutečnosti. Od použití pojmu materiální pravdy se postupně ustupuje s odkazem na filozofickou úvahu, zda lze skutečně zjistit objektivní pravdu. Nicméně podstata zásady v souladu s účelem trestního řízení zůstala zachována.³⁵

Zásada **volného hodnocení důkazů** znamená, že není stanoveno, jaké množství důkazů, ani jakého druhu je potřeba soudu k prokázání skutečnosti. Není tedy předem rozhodnuto, jaké důkazy, resp. kterého druhu by měly mít větší důkazní sílu nebo které by měly prokázat pravdivost. Prokázání skutečnosti tedy spočívá pouze na provedených důkazech, v případě soudu v průběhu hlavního líčení, veřejného i neveřejného zasedání. Pojmem „hodnocením důkazu“ je

---

³³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 09.04.1968, sp. zn. 7 Tz 11/68

³⁴ BRUNOVÁ, Markéta. *Dokazování trestné činnosti: s využitím kriminalistických stop a identifikace*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2019, str. 93- 95.

³⁵ CHMELÍK, Jan. *Trestní řízení*. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 230.

rozuměna myšlenková činnost soudu, prostřednictvím které je konkrétním důkazům přiřknuta důležitost, hodnota pravdivosti a věrohodnosti pro rozhodnutí.³⁶

Zásada **bezprostřednosti** navazuje na výše uvedenou zásadu volného hodnocení důkazů a spočívá v provádění důkazů bezprostředně před soudem. Soud v souladu s touto zásadou může přihlídnout jen k takovým důkazům, které byly při jednání provedeny.³⁷ Druhým prvkem této zásady je povinnost OČTŘ získávat dokazované skutečnosti ze zdroje, tj. nositele důkazu, co nejbližšího dokazované skutečnosti.³⁸

Zásada **ústnosti** vychází z ust. § 96 odst. 2 Ústavy, odkud je převzata i do trestního řádu.³⁹ Její význam je v soudním rozhodování, které činí soud na základě důkazů, před ním provedených a také ve skutečnosti, že obviněný v řízení před soudem má ihned po provedení důkazu, možnost se ke každému vyjádřit. Tato zásada je tak neodmyslitelně spjata s výše uvedenou zásadou bezprostřednosti a zásadou veřejnosti.⁴⁰

Zásada **přiměřenosti** nebo také zdrženlivosti se projevuje v povinnosti OČTŘ postupovat při zjišťování rozhodujících skutečností se zachováním občanských práv zaručených Listinou a mezinárodními smlouvami, nejvíce se uplatňuje u institutů sloužících k zajištění osob a věcí klíčových pro trestní řízení.⁴¹

1.4 Předmět a rozsah dokazování

Předmětem dokazování v dané trestní věci jsou okolnosti důležité pro trestní řízení v této věci. Za takové okolnosti jsou považovány ty, které jsou důležité pro rozhodnutí věci, okolnosti, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její provedení a také ty, které jsou důležité pro postup trestního řízení.⁴² Okruh těchto okolností je demonstrativně uveden v ust. § 89 odst. 1 TŘ, přičemž zákonná úprava předpokládá, že se jedná o okolnosti, které je obvykle potřeba dokazovat, ale okolnosti jsou závislé vždy na konkrétních podmínkách a okolnostech.⁴³ U všech

---

³⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 407.

³⁷ Tamtéž, str. 407.

³⁸ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 42.

³⁹ § 2 odst. 11 TŘ

⁴⁰ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 42-43.

⁴¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 407 - 408

⁴² Tamtéž, str. 417.

⁴³ Důvodová zpráva k zákonu č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), č. 141/1961 Dz, k § 89-118 TŘ.

okruhů je dokazování také zaměřeno na hodnocení věrohodnosti důkazů a skutečností, které mají být nepřímými důkazy.⁴⁴

Rozsahem dokazování je rozuměn okruh důkazů, které jsou nezbytné pro zjištění předmětu dokazování a které jsou důležité pro trestní řízení. Trestní řád nevymezuje, které okolnosti je nezbytné ze strany OČTŘ dokazovat, nestanovuje stranám formální důkazní břemeno, ale úkolem OČTŘ je dosáhnout takového zjištění skutkového stavu, o kterém nejsou důvodné pochybnosti.⁴⁵

K výše uvedenému je na místě uvést, že z dokazování okolností pro dosažení účelu trestního řízení je vyřazeno dokazování skutečností, které nejsou pro objasnění věci významné, takovými se OČTŘ nezabývá.⁴⁶

Naukou trestního práva procesního lze stanovit obecně okolnosti, které jsou zpravidla předmětem dokazování, přestože zvláštní okolnosti případu mohou být různé.⁴⁷

- I. Okolnosti důležité pro rozhodnutí ve věci samé (tzv. hledisko hmotného práva):
  - (i) okolnosti tvořící znaky trestného činu, tj. způsob jednání, následek, příčinná souvislost, zavinění, trestní odpovědnost pachatele, povaha a výše škody,
  - (ii) okolnosti vztahující se k pachateli trestného činu, tj. takové okolnosti, které potvrzují či vyvracejí, že je obviněný pachatelem,
  - (iii) okolnosti prokazující nebo vylučující protiprávnost, např. nutná obrana, krajní nouze, promlčení...,
  - (iv) okolnosti rozhodné pro výměru trestu, tj. posouzení škodlivosti jednání pachatele, možnost nápravy, možnosti použití odklonů (narovnání, podmíněné zastavení trestního stíhání).
- II. Okolnosti vztahující se k poškozenému, tj. takové, které posoudí uplatnění nároku poškozeného na náhradu škody.
- III. Okolnosti, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání.
- IV. Okolnosti důležité pro postup v trestním řízení, např. důvody pro zastavení trestního stíhání.

---

⁴⁴ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 57.

⁴⁵ Tamtéž, str. 57.

⁴⁶ Tamtéž, str. 58.

⁴⁷ Tamtéž, str. 58.

V. Okolnosti důležité pro použití odklonů (tzv. hledisko hmotného i procesního práva), zejména když jejich aplikace vyžaduje prokázání, že se obviněný trestného činu dopustil (§ 307 a násl. TŘ).

Okruh okolností, které je potřeba dokazovat a jakými důkazy, se může v průběhu řízení měnit, a to v závislosti na získaných výsledcích. OČTŘ musí ale v každé fázi přesně vědět, jaký okruh okolností je potřeba dokazovat a zda mají k tomuto věrohodný okruh důkazů. Dokázat je potřeba vždy vinu, pouhé podezření bez prokázání není dostatečné k odsouzení, ve smyslu principu *in dubio pro reo*.⁴⁸ Doznání obviněného nevede ke zbavení povinnosti OČTŘ všechny okolnosti ověřit a prokázat. Z úřední povinnosti musí OČTŘ vyhledat a zajistit všechny důkazy, o nichž nejsou důvodné pochybnosti, k prokázání okolností, které jsou významné pro rozhodnutí. Uplatňují se tak zásady shora uvedené, a to zásada vyhledávací, oficiality a materiální pravdy, tj. zásada zjištění stavu bez důvodných pochybností.⁴⁹

Existují však okolnosti, které nemusí být předmětem dokazování, i přestože jsou důležité pro rozhodnutí. Takovými jsou zejména obecně známé poznatky, které jsou považovány za pravdivé z podstaty věci, a to až do doby, dokud se o nich nevyskytne důvodná pochybnost, např. příčetnost pachatele, totožnost osoby, která podala písemné podání. V případě, že posléze v řízení vzniknou pochyby o těchto skutečnostech, bude vedeno dokazování i ohledně nich. Dále není nutné dokazovat právní předpisy uveřejněné ve Sbírce zákonů, a případné mezinárodní smlouvy ve Sbírce mezinárodních smluv, ve smyslu principu *iura novit curia*. OČTŘ se tedy neseznamují s právními předpisy uveřejněnými ve sbírkách v průběhu důkazního řízení, neprovádí důkazy ani nejsou vázány žádnými důkazy při výkladu právních norem. Podzákonné právní předpisy nižší právní síly, které nejsou publikovány ani oznamovány ve Sbírce zákonů, nemusí OČTŘ znát a v takovém případě se dokazují, např. obecně závazné vyhlášky.⁵⁰ V případě použití cizozemské právní úpravy je ale situace od použití tuzemské zákonné úpravy odlišná, v takovém případě bude potřeba provádět důkaz touto úpravou, zejména stanoví-li taková hmotněprávní úpravu pro trestní odpovědnost. Stran cizozemské procesněprávní úpravy bude dokazování nutné v případě, kdy provedení důkazu nebo opatření

---

⁴⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 420.

⁴⁹ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 58.

⁵⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 01.03.1989, sp. zn. 1 Tzf 7/88

důkazního prostředku bude mít zásadní význam pro rozhodnutí. V případě použití institutu dožádání cizozemským orgánem na základě žádosti o mezinárodní právní pomoc v souladu s mezinárodní smlouvou, není potřeba dokazovat cizozemskou procesní právní úpravu, neboť takto použitý postup zaručuje, že byl proveden v souladu s právní úpravou dožádaného státu.⁵¹ Takovým úkonem poskytnutým cizozemskému orgánu může být např. výslech svědka, ale i provedení konfrontace, rekognice, vyšetřovacího pokusu, prověrky na místě, a to v souvislosti s činem, který by byl trestný podle práva České republiky.⁵²

Dalšími skutečnostmi, které nemusí být předmětem dokazování, jsou takové, o kterých již bylo rozhodnuto a takové rozhodnutí je závazné i pro trestní řízení. OČTŘ nejsou ale oprávněny řešit předběžné otázky týkající se osobního stavu, o kterých se rozhoduje ve věcech občanskoprávních. Pokud takové rozhodnutí dosud nebylo vydáno, jsou OČTŘ povinny vyčkat jeho vydání.⁵³

1.5 Subjekty a strany dokazování

Pod pojmem subjekty dokazování lze obecně chápat *osoby, které se účastní procesu dokazování a vykonávají vliv na jeho průběh a výsledky svými úkony, k nimž je zákon opravňuje nebo zavazuje*.⁵⁴ Trestní řád tyto subjekty přímo nevymezuje, ale podle významu, které tyto osoby mají v rámci dokazování, je možné je za subjekty dokazování považovat.⁵⁵

V rámci celého trestního řízení vystupují osoby a státní orgány, které považujeme za subjekty s odkazem na jejich procesní práva a povinnosti, kterými mohou a také ovlivňují trestní řízení vlastním jménem. Právě jejich procesní práva a povinnosti označované za tzv. právní subjektivitu zaručují jejich postavení subjektu v trestním řízení.⁵⁶

Rozlišení na subjekt a stranu je používáno v celém trestním řízení a je také přejímáno do terminologie důkazního práva. Subjektem trestního řízení, a současně tedy **subjektem** dokazování jsou: OČTŘ; osoba, proti které se řízení vede; obhájce; poškozený; zúčastněná osoba; osoba s tzv. samostatnými obhajovacími právy;

---

⁵¹ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 59.

⁵² § 47 odst. 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, Parlamentu České republiky v odkazem na § 101 a násl. TŘ

⁵³ § 9 odst. 1, 2 TŘ

⁵⁴ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 49

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ Tamtéž.

svědek; znalec; a také další osoby, pokud uplatňují zákonem stanovený nárok např. svědečné. Pojem subjekt je tak velmi široké vymezení osob.⁵⁷ Subjekty mají v rámci trestního řízení různá postavení a tomu odpovídající oprávnění. Státní zástupce například zastává dominantní postavení v přípravném řízení, neboť vykonává dozor nad tímto přípravným řízením a jeho výjimečné oprávnění spočívá např. v možnosti jako jediného, podat obžalobu. Subjekty také nemusí vystupovat ve všech stádiích trestního řízení, např. policejní orgán vystupuje jako subjekt jen v přípravném řízení, v řízení před soudem již nevystupuje, případně jen v postavení svědka.⁵⁸

Strana dokazování, stejně tak trestního řízení, je užším pojmem, a navíc pojmem vymezeným trestním řádem, a to ustanovením § 12 odst. 6 TŘ. Obecně platí, že každá strana dokazování je subjektem, nikoli však naopak. Rozdílem mezi subjektem a stranou je zejména právní subjektivita a její míra, kterou jsou v trestním řízení nadány. Zejména strany dokazování mají možnost významnějších oprávnění v trestním řízení.⁵⁹ Za stranu trestního řízení, a tedy i dokazování je považován: (i) ten, proti němuž se vede trestní řízení; (ii) zúčastněná osoba; (iii) poškozený; (iv) v řízení před soudem státní zástupce a společenský zástupce; (v) osoba, na jejíž návrh nebo žádost se řízení vede; (vi) osoba, která podala opravný prostředek.⁶⁰ Strany jsou oprávněny před soudem uplatňovat nebo podporovat obžalobu nebo sebe či jiného obhajovat, mají tak specifické postavení mezi subjekty trestního řízení.⁶¹

Tím, proti němuž se trestní řízení vede je míněn obviněný ve smyslu § 32 TŘ; dále obžalovaný (§12 odst. 8 TŘ); odsouzený (§ 12 odst. 9 TŘ), který již vykonává trest; odsouzený k trestu odnětí svobody, jehož výkon byl podmíněně odložen; odsouzený, který žádá o podmíněné propuštění z výkonu trestu, např. v řízení o návrhu na povolení obnovy řízení; ale také podezřelý ze spáchání trestného činu (§ 76 odst. 1 TŘ); podezřelý ve zkráceném přípravném řízení (§ 179b odst. 2, 3 TŘ); osoba, proti které bylo pravomocně zastaveno trestní stíhání (§ 172 TŘ), avšak státní zástupce na tuto osobu podal návrh na ochranné opatření (§ 178 TŘ, § 239 odst. 1 TŘ).⁶²

---

⁵⁷ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 49.

⁵⁸ Tamtéž, str. 50.

⁵⁹ Tamtéž, str. 49.

⁶⁰ § 12 odst. 6 TŘ

⁶¹ Tamtéž, str. 49.

⁶² Tamtéž, str. 50.

Postavení všech stran trestního řízení však v průběhu tohoto řízení nelze považovat za totožné, např. ten, proti němuž se řízení vede, poškozený a zúčastněná osoba jsou stranami trestního řízení od zahájení trestního řízení, u státního zástupce tomu tak není. Jak bylo naznačeno již výše, státní zástupce je stranou až v řízení před soudem, v průběhu přípravného řízení tak vystupuje jako subjekt trestního řízení.⁶³ Strany mají v průběhu řízení právo na aktivní účast při jednání soudu a také právo podávat opravné prostředky, které je společně označováno právní teorií jako „*právo slyšet a být slyšen*“. Nad tuto možnost aktivní účasti před soudem mají strany i další práva, stanovená zákonem, čímž je dosaženo tzv. *rovnosti stran* v trestním řízení.⁶⁴

2. Rozdělení důkazů

Důkazy lze rozdělit podle několika kritérií, která současně pomáhají v aplikační praxi pochopit povahu a význam důkazů. Tyto můžeme dělit podle: (i) vztahu k předmětu obvinění, a to na usvědčující a ospravedlňující; (ii) podle nositele, tj. pramene důkazu⁶⁵ na původní a odvozené; (iii) vztahu k dokazované skutečnosti, resp. podle poměru k závěru, který z nich OČTŘ vyvodí, na přímé a nepřímé.⁶⁶

Rozdíl mezi usvědčujícím a ospravedlňujícím důkazem, jak gramatický výklad může napovědět, spočívá v prokázání skutečností, které v případě usvědčujících důkazů svědčí proti obviněnému, a v případě ospravedlňujících v jeho prospěch. Toto rozdělení nikterak nereflektuje podstatu důkazů, odráží jen jejich význam pro rozhodnutí o dokazované okolnosti. Není vyloučeno, že konkrétní důkaz, který byl považován za usvědčující se v průběhu řízení začne jevit jako ospravedlňující a naopak. Stejně tak důkaz, např. výslech svědka může obsahovat usvědčující i ospravedlňující prvky. Konečná klasifikace důkazu je tak jednoznačná až při závěrečném hodnocení všech důkazů.⁶⁷ Toto rozdělení je také využíváno legislativní úpravou, např. ust. § 2 odst. 5 TŘ stanovuje povinnost OČTŘ objasňovat způsobem uvedeným zákoně i bez návrhu stran stejně pečlivě okolnosti

---

⁶³ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 50

⁶⁴ Tamtéž, str. 50

⁶⁵ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 255.

⁶⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 422-426.

⁶⁷ Tamtéž, str 422-423.

svědčící ve prospěch i v neprospěch osoby, proti níž se řízení vede. Evropská úmluva o ochraně lidských práv také operuje s tímto rozdělením, a to konkrétně v ust. čl. 6 odst. 3 písm. d), dle kterého může obviněný, v rámci práva na spravedlivý proces, vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslechu svědků ve svůj prospěch za stejných podmínek, jako svědků proti sobě.⁶⁸

Původní (bezprostřední) a odvozené (prostředné) důkazy jsou rozdělením podle kritéria vztahu pramene zpráv o dokazované skutečnosti k této skutečnosti. Původním důkazem tak může být například výpověď svědka, který skutečnost sám pozoroval, na druhou stranu odvozeným důkazem by byl výslech svědka, který fakticky nebyl pozorovatelem dokazované skutečnosti, ale tuto jen reprodukuje z informací od jiné osoby. OČTŘ se primárně snaží vyhledávat původní důkazy v souladu se zásadou bezprostřednosti a také s ohledem na skutečnost, že odvozený důkaz obsahuje zpravidla méně přesných informací. Odvozený důkaz je tak s ohledem na riziko možné „zkomolenosti“ a nepřesnosti pozorně prověřovat a hodnotit. Tím ale tyto důkazy neztrácejí na hodnotě, v případech, kdy nejsou důkazy původní, je nezbytné rozhodnout na jejich podkladě. Nadto mají svůj význam např. v prověrci původního důkazu, kdy je možné originál listiny ověřit pomocí kopie nebo pomocí výpovědi svědka, který tvrdí, že má informace od očitého svědka tohoto svědka na základě poskytnutých informací najít a vyslechnout.⁶⁹

V poslední řadě odlišujeme důkazy podle poměru k závěru, který OČTŘ v trestním řízení vyvozují, a to na přímé a nepřímé. Přímým důkazem je rozuměn takový, který přímo potvrzuje nebo vyvrací skutečnost, naopak nepřímý objasňuje dokazovanou skutečnost pomocí jiné skutečnosti, kterou sám dokazuje, k dokazované věci má tak jen nepřímý vztah. I když nepřímé důkazy nesvědčí přímo o skutečnosti, mají v trestním řízení svůj význam a rozhodně nemohou být považovány za méně spolehlivě či kvalitativně nižší. U nepřímého důkazu je na místě dbát na prokázání souvislosti mezi dokazovanou skutečností a skutečností, která je předmětem nepřímého důkazu. U přímého důkazu je souvislost mezi ním a dokazovanou skutečností jasná, u nepřímého na ní musí být brán větší zřetel, to ovšem nesnižuje hodnotu nepřímého důkazu. Nelze vyloučit, že právě nepřímé

---

⁶⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 423-424.

⁶⁹ Tamtéž.

důkazy mohou mít ve výsledku vyšší důkazní sílu s ohledem na okolnosti a povahu konkrétního důkazu.⁷⁰

U nepřímých důkazů není neobvyklé, že tvoří celou řadu skutečností, a je potřeba se jimi zabývat a rozřadit je podle stupně vzdálenosti od dokazované skutečnosti. Právě jejich rozbor a prokázání v kontextu s dalšími důkazy je klíčový pro použití v trestním řízení. Okolnost, zda se jedná o důkaz přímý nebo nepřímý není rozhodná pro jeho použitelnost před soudem, klíčový je jeho vztah k dokazované skutečnosti.⁷¹

3. Průběh dokazování

Dokazování je upraveno řadou předpisů, resp. ustanoveními, která musí být respektována s ohledem na stádium trestního řízení, kdy má dokazování svá určitá specifika. Nejzávažnější porušení předpisů dokazování předestírá trestní řád ust. § 89 odst. 3 TŘ, dle kterého nesmí být v řízení použito důkazu, který byl získán nezákonným donucením nebo hrozbou takového donucení s výjimkou případu, kdy se použije jako důkaz proti osobě, která takového donucení nebo hrozby donucení použila. Takový postup získání důkazu, tj. nezákonným donucením nebo pohrůzkou takového, je přímým porušením Úmluvy proti mučení, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.⁷²

Dokazování se provádí ve všech stádiích trestního řízení, v každém stádiu má ale svá specifika s ohledem na účel té či oné fáze trestního řízení. Z hlediska stádií trestního řízení lze důkazy rozdělit na: (i) ty, které lze použít jako podklad rozhodování jen/též v přípravném řízení a; (ii) důkazy, které lze za stejným účelem použít v řízení před soudem.⁷³

3.1 Dokazování v přípravném řízení

V přípravném řízení vyhledává a provádí důkazy policejní orgán a státní zástupce částečně pro podklad svých rozhodnutí, a částí tím zajišťuje důkaz pro účel řízení před soudem. Důsledné zajištění důkazů v této části řízení je klíčovým předpokladem pro úspěšné provedení trestního řízení. Procesním zajištěním důkazu

---

⁷⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str 424-425.

⁷¹ Tamtéž, str. 426.

⁷² Vyhláška č. 143/1988 Sb., ministra zahraničních věcí o Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání

⁷³ CHMELÍK, Jan. *Trestní řízení*. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 237-238.

je tak předcházeno jeho nepoužitelnosti, neboť důkaz může být časem porušen nebo úplně zaniknout, např. zničením stop na místě činu.⁷⁴

V přípravném řízení se dokazování odvíjí od druhu přípravného řízení: (i) dokazování v průběhu prověřování; (ii) dokazování ve vyšetřování; (iii) dokazování ve zkráceném řízení.⁷⁵

V průběhu tzv. **prověřování** policejní orgán, který se dozví o skutečnostech důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, zahájí úkony k objasnění a prověření těchto skutečností. O tomto úkonu sepíše policejní orgán záznam⁷⁶, ve kterém uvede skutkové okolnosti, pro které řízení zahajuje a následně je jeho opis do 48 hodin od zahájení trestního řízení zaslán státnímu zástupci. Pojmy *objasnění* a *prověřování* jsou z hlediska nauky totožné, zákonodárce je však používá pro odlišení rozdílného postupu. Policejní orgán k objasnění a prověření skutečností opatřuje potřebné podklady a vysvětlení a zajišťuje stopy trestného činu, a může vyžadovat vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů, také může vyžádat odborná vyjádření od příslušných orgánů a znalecké posudky. Nadto policejní orgán obstarává potřebné podklady, zejm. spisy a jiné písemné materiály, provádí ohledání věci a místa činu, může pořizovat zvukové a obrazové záznamy osob, snímat daktyloskopické otisky, a za podmínek § 114 odst. 2 TŘ provést zkoušku krve aj. Ohledně těchto úkonů trestní řád nerozlišuje jejich použitelnost v jiných formách přípravného řízení, příp. řízení před soudem. V řízení před soudem bude důležitý zejména způsob jejich provedení než fáze trestního řízení, kdy byly provedeny, bezpochyby budou tak použitelná odborná vyjádření, znalecké posudky, spisy, protokoly o ohledání, výsledky zkoušky krve aj.⁷⁷

Zákon ohledně přípravného řízení vylučuje některé důkazy, které si žádají důraz na aplikaci zásad bezprostřednosti, ústnosti a veřejnosti a které přípravné řízení zajistit nemůže. Z tohoto opatření ale současně zákon stanovuje výjimky, konkrétně výpověď svědka a rekognici ve smyslu ust. § 158a TŘ, je-li při prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin a při zjišťování jeho pachatele, tento úkon třeba provést jako neodkladný nebo neopakovatelný. Tzv. neodkladnost nebo neopakovatelnost je stanovena ust. § 160

---

⁷⁴ CHMELÍK, Jan. *Trestní řízení*. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 322.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ § 158 odst. 3 TŘ

⁷⁷ CHMELÍK, Jan. *Trestní řízení*. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 239

odst. 4 TŘ a pokud je taková povaha úkonu shledána, tedy výsledku osob a rekognice, provede se na návrh státního zástupce a za účasti soudce.^{78,79}

Po prověřování může být zahájeno trestní stíhání dle § 160 odst. 1 TŘ nebo může být věc odložena a odevzdána dle § 159a TŘ.

Ve fázi **vyšetřování**, druhé části stadia přípravného řízení, postupuje policejní orgán tak, aby byly co nejrychleji a v potřebném rozsahu vyhledány důkazy k objasnění všech základních skutečností důležitých pro posouzení případu, osoby pachatele a následku trestného činu.⁸⁰ V této fázi by měly být provedeny zejména úkony ve smyslu § 158 odst. 3 TŘ, např. vyžadovat vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů, obstarávat potřebné podklady, zejména spisy a jiné písemné materiály, provádět ohledání věci a místa činu atd. Výsledky svědků by měly být prováděny jako neodkladné a neopakovatelné úkony, nebo pokud se jedná o osoby mladší 18 let. Dále výslech osoby, u které jsou vzhledem k jejímu psychickému stavu důvodné pochybnosti, zda je způsobilá náležitě vnímat, zapamatovat si a reprodukovat vnímanou událost nebo je odůvodněn předpoklad déle trvajících vyšetřování.⁸¹ Úkony provedené před zahájením trestního stíhání, nemusí být policejním orgánem opakovány, pokud byly provedeny způsobem dle odpovídacích ustanovení trestního řádu. Pokud byl svědek vyslechnut dle ust. § 158 odst. 9 TŘ před zahájením trestního stíhání, tedy jehož výslech měl povahu neodkladného a neopakovatelného úkonu, lze takový návrh obviněného po zahájení trestního stíhání, opakovat. Policejní orgán takový výslech provede opětovně za dodržení práv obviněného a jeho práva na obhajobu.

82

Dokazování ve **zkráceném řízení** je zaměřeno na okolnosti, které trestní řád vymezuje pro použití tohoto druhu řízení. Zejména se zkrácené přípravné řízení koná o trestných činech, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu a za které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let.⁸³ Zpravidla se koná, když je pachatel přistižen při činu nebo bezprostředně po něm. Dokazování se provádí tak, jako by probíhalo prověřování, procesní hodnota některých důkazů pro účely použití před soudem může být však

---

⁷⁸ § 158a TŘ

⁷⁹ CHMELÍK, Jan. *Trestní řízení*. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 239.

⁸⁰ § 89 odst. 1 TŘ

⁸¹ § 158 odst. 9 TŘ

⁸² CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 73.

⁸³ § 179a odst. 1 TŘ

odlišná, např. přečtení protokolu o výslechu podezřelého, ve smyslu § 314d odst. 2 TŘ.⁸⁴

3.2 Dokazování v řízení před soudem

Dokazování v řízení před soudem je také dále rozděleno v závislosti na typu jednání:⁸⁵ (i) dokazování při předběžném projednání obžaloby; (ii) dokazování v hlavním líčení; (iii) dokazování ve veřejném a neveřejném zasedání; (iv) dokazování v odvolacím řízení; (v) dokazování v řízení o mimořádných opravných prostředcích.

Ve fázi **předběžného projednání obžaloby** se provádějí důkazy k posouzení, zda je obžaloba důvodná, a tedy zda výsledky přípravného řízení odůvodňují podání obžaloby a následné projednání věci v hlavním líčení. Za tímto účelem může předseda senátu vyslechnout obviněného, ne však ohledně podstaty obvinění. V nezbytném a potřebném rozsahu lze provést i výslech svědka. Účelem předběžného projednání je posouzení kvality přípravného řízení z hlediska objasnění skutečností důležitých pro hlavní líčení a dodržení zákonné formy. S ohledem na tento účel jsou hodnoceny důkazy, zda jsou v souladu s obžalobou. V průběhu řízení může předseda senátu kdykoli požádat policejní orgán o opatření jednotlivého důkazu.⁸⁶

Dokazování by mělo být v nejširším rozsahu prováděno v **hlavním líčení**, kdy jsou prováděny a hodnoceny důkazy pro prokázání závěru, zda byl spáchán trestný čin a zda byl tento spáchán osobou obžalovanou.⁸⁷ Soud přezkoumává obžalobu, v které je uvedeno trestní jednání a popis osob, které se tohoto jednání měly dopustit. Za aktivní účasti stran provádí soud všechny potřebné důkazy k objasnění věci a při uplatnění zásad trestního řízení a dodržení zákonných záruk.⁸⁸ Dle ust. § 203 TŘ zahajuje, provádí a řídí dokazování předseda senátu, výjimečně může pověřit státního zástupce provedením důkazu, dle § 180 odst. 3 TŘ. Po přečtení obžaloby a případném vyjádření poškozeného začne dokazování výslechem obžalovaného, který má právo ale nikoliv povinnost vyjádřit se ke všem

---

⁸⁴ CHMELÍK, Jan. *Trestní řízení*. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 241.

⁸⁵ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 74-83.

⁸⁶ § 183 odst. 1 TŘ

⁸⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované vydání. Glosátor. Praha: Leges, 2012, str. 428.

⁸⁸ ŠÁMAL, Pavel; MUSIL, Jan a KUČHTA, Josef. *Trestní právo procesní*. 4., přeprac. vyd. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 363.

skutečností, které mu jsou kladeny za vinu a k důkazům o nich.⁸⁹ Soud také vyslyší svědky a znalce a vyzývá strany k návrhům na doplnění dokazování. Namísto výslechu svědků lze číst protokol o jeho výpovědi, jestliže soud nepovažuje osobní výslech za nutný a státní zástupce i obžalovaný s tím souhlasí. Současně se protokol o výpovědi svědka nebo spoluobžalovaného přečte také, pokud takový byl proveden zákonným způsobem a taková osoba zemřela nebo se stala nezvěstnou, případně šlo o neodkladný nebo neopakovatelný úkon provedený podle § 158a TR.⁹⁰

Věcné důkazy, např. posudky, zprávy státních orgánů, listiny se při hlavním líčení přečtou a umožní se do nich nahlédnout stranám, pokud je to třeba, předloží se k nahlédnutí i svědkům a znalcům.⁹¹

Dokazování v hlavním líčení podléhá potřebě rozhodnutí o vině a trestu a případně o náhradě škody, proto je předmět a rozsah dokazování zaměřen na zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností, zejména stran okolností: zda se stal skutek, pro který je obžalovaný stíhán; zda tento skutek má všechny znaky některého trestného činu; zda tento skutek spáchal obžalovaný; zda je obžalovaný za tento skutek trestně odpovědný; zda trestnost skutku nezanikla; zda a jaký trest má být obžalovanému uložen; zda a v jakém rozsahu má být obžalovanému uložena povinnost nahradit poškozenému škodu nebo nemajetkovou újmu v penězích nebo vydat bezdůvodné obohacení; zda a jaké ochranné opatření má být uloženo.⁹² Průběh dokazování je přesně stanoven trestním řádem (§ 207 a násl. TR), který musí být přísně respektován, neboť zmaření dokazování by mělo zásadní vliv na konečné rozhodnutí.

V případě dokazování ve **veřejném zasedání** se použijí přiměřeně ustanovení o dokazování u hlavního líčení, přičemž omezení v provádění důkazů čtením protokolu o výpovědi svědka nebo znalce nebo přehráním obrazového a zvukového záznamu pořízeného o jejich výslechu provedeném prostřednictvím videokonferenčního zařízení (§ 211 odst. 1, 5 a 7 TR) platí pouze pro veřejné zasedání konané o odvolání.⁹³ Při **neveřejném zasedání**, je-li třeba provést důkazy, děje se tak přečtením protokolů a jiných písemností.⁹⁴

---

⁸⁹ § 33 odst. 1 TR

⁹⁰ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 76.

⁹¹ § 213 odst. 1 TR

⁹² § 126 TR

⁹³ § 235 odst. 2 TR

⁹⁴ § 243 TR

V **odvolacím řízení** se provádí dokazování za účelem odstranění pochybností o tom, že skutková zjištění soudu prvního stupně jsou správná a úplná. Odvolací soud tedy může doplnit důkazní stav o důkazy, které jsou nezbytné k tomu, aby mohl sám rozhodnout. V případě, že by dokazování mělo být rozsáhlé a obtížně proveditelné nebo vady nelze odstranit ve veřejném zasedání a je nutno hlavní líčení opakovat, může odvolací soud vrátit věc soudu prvního stupně. Odvolací soud může rozhodnout rozsudkem, pokud rozhoduje na skutkovém základu provedeném soudem prvního stupně. Od skutkového zjištění se odvolací soud může odchýlit pouze, pokud provedl znovu některé důkazy podstatné pro skutkové zjištění nebo provedl důkazy, které nebyly provedeny v hlavním líčení.⁹⁵

Dokazování v případě řízení o **mimořádných opravných prostředcích**, kterými jsou míněny dovolání⁹⁶, stížnost pro porušení zákona⁹⁷ a obnova řízení⁹⁸ se provádějí spíše výjimečně. Nejvyšší soud v případě řízení o dovolání může důkazy doplnit jen v nezbytném rozsahu, aby mohl o dovolání rozhodnout. V případě řízení o stížnosti pro porušení zákona provede dokazování k objasnění nějaké okolnosti předseda senátu Nejvyššího soudu, popřípadě jiný orgán činný v trestním řízení. Obdobně se postupuje při rozhodování o návrhu na povolení obnovy řízení, předseda senátu tak může provést potřebná šetření nebo pověřit OČTŘ či policejní orgán.⁹⁹

4. Fáze dokazování

S průběhem dokazování souvisí jeho rozdělení do několika na sobě závislých a prolínajících se fází, a to: (i) vyhledávání důkazů; (ii) provádění a procesní zajištění důkazů; (iii) hodnocení důkazů; (iv) prověrka důkazů.¹⁰⁰ Toto rozlišení je do jisté míry relativní, neboť v průběhu provádění důkazů může být vyhledán další důkaz či důkazy.¹⁰¹

---

⁹⁵ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 82-83.

⁹⁶ § 265a a násl. TŘ

⁹⁷ § 266 a násl. TŘ

⁹⁸ § 277 a násl. TŘ

⁹⁹ CHMELÍK, Jan. *Trestní řízení*. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 244.

¹⁰⁰ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 54-55.

¹⁰¹ ŠÁMAL, Pavel; MUSIL, Jan a KUČTA, Josef. *Trestní právo procesní*. 4., přeprac. vyd. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 365.

Ve fázi **vyhledávání důkazů** se projevuje činnost především OČTŘ, které tak aplikují zásadu vyhledávací v trestním řízení. Současně jsou zachována práva stran trestního řízení, které mohou navrhnout důkazy, samy je vyhledávat a předkládat. Pro následné provedení důkazů není podstatné, že tyto nepředložily OČTŘ ale druhá strana, není je možné je odmítnout jen pro skutečnost, že nebyly vyhledány OČTŘ.¹⁰² Proces vyhledávání se uskutečňuje před zahájením i v průběhu celého trestního stíhání, zejména však na počátku trestního řízení se projevuje tzv. *operativně pátrací činnost policie*. Tyto operativně pátrací prostředky a jejich použití jsou upraveny trestním řádem a doplněny tzv. *podpůrnými operativně pátracími prostředky*, které jsou upraveny zákonem o Policii ČR¹⁰³.¹⁰⁴

Provádění a procesní zajištění důkazů je procesním postupem, kterým OČTŘ zákonem stanoveným způsobem opatřují z pramene důkazu informace o skutečnostech, které jsou významné pro objasnění trestní věci a tyto zachycují v patřičném protokolu nebo je dokumentují jinými záznamovými prostředky.¹⁰⁵ Právě sepsání protokolu o každém procesně provedeném důkazu je zákonným předpokladem pro použití důkazu v pozdějších stádiích trestního řízení, tak aby nedošlo k jeho oslabení nebo ztrátě.¹⁰⁶

Nejvýznamnější fází procesu dokazování je **hodnocení důkazů**, při které se určuje tzv. důkazní moc důkazu.¹⁰⁷ Provádí se hodnocení závažnosti, pravdivosti, zákonnosti a také upotřebitelnosti důkazu, a to nejen každého důkazu individuálně ale také v kontextu celkového souhrnu důkazů. Celé hodnocení probíhá v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů. Provedené důkazy nemusí okamžitě vytvářet přesný skutkový obraz, ale mohou být podkladem pro myšlenkové úvahy pro zhodnocení dalších důkazů a dospění k závěru o tom, jaký skutek, kým a v jakých souvislostech (zejm. místních a časových) byl spáchán. Při procesu hodnocení je jedná o myšlenkový proces OČTŘ, při kterém tyto orgány přisuzují důkazu určitou hodnotou s ohledem na kritéria závažnosti, pravdivosti a zákonnosti. Závažnost důkazu je posuzována s ohledem na přímé či nepřímé

---

¹⁰² § 89 odst. 2 TR

¹⁰³ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, Parlamentu České republiky

¹⁰⁴ ŠÁMAL, Pavel; MUSIL, Jan a KUČTA, Josef. *Trestní právo procesní*. 4., přeprac. vyd. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 365-366.

¹⁰⁵ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 55.

¹⁰⁶ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, Parlamentu České republiky

¹⁰⁶ ŠÁMAL, Pavel; MUSIL, Jan a KUČTA, Josef. *Trestní právo procesní*. 4., přeprac. vyd. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 366.

¹⁰⁷ Tamtéž, str. 348.

poznatky o předmětu důkazu. Zákonností je rozuměn aspekt, zda byl důkaz opatřen a proveden příslušnými OČTŘ nebo oprávněnou stranou, a to zákonným způsobem. Na závěr, pravdivostí je vyjádřena věrohodnost důkazu, tedy které okolnosti lze považovat za dokázané v souvislosti se skutečností.¹⁰⁸

Prověrku důkazů lze předřadit ještě před fází hodnocení důkazů.¹⁰⁹ Je prováděna za účelem zjištění kvality pramene zpráv, spolehlivosti a bezpečnosti informací prostřednictvím analýzy každého důkazu a porovnání s ostatními důkazy. Prověrka je důležitá pro správné hodnocení důkazů, např. v případě znaleckého posudku je nejprve třeba zkoumat jeho obecné náležitosti např. zda obsahuje nález, vlastní posudek a znaleckou doložku aj. V rámci této fáze je poté úkolem příslušných OČTŘ, aby se pokusily zjištěné vady a rozpory odstranit.¹¹⁰

5. Zvláštní způsoby dokazování

Až do novely trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb., s účinností od 1.1.2002 nebyly vybrané způsoby dokazování v trestním řádu nijak upraveny. Do té doby úkony, převážně kriminalistické povahy, konfrontace, rekognice, vyšetřovací pokus, rekonstrukce, prověrka na místě, byly součástí jiných důkazních prostředků, a to zejména výslechu.¹¹¹ Stručná zmínka o rekognici byla v trestním řádu účinném do 31.12.2001 ustanovena § 93 odst. 2: *Má-li se výslechem zjistit totožnost nějaké osoby nebo věci, vyzve se obviněný, aby ji popsal; teprve pak mu má být osoba nebo věc ukázána, a to zpravidla mezi několika osobami nebo několika věcmi téhož druhu.* Toto ustanovení v trestním řádu přetrvávalo, i když už existovala zákonná úprava rekognice v ust. § 104b TŘ, a bylo odstraněno až novelou provedenou zákonem č. 459/2011 Sb. s účinností od 1.1.2012.

Konfrontace také byla stručně zmíněna v tehdy účinném trestním řádu¹¹², a to v ust. § 94, který stanovil: *Jestliže výpověď obviněného v závažných okolnostech nesouhlasí s výpovědí svědka nebo spoluobviněného a rozpor nelze vyjasnit jinak, může být obviněný postaven těmto osobám tváří v tvář. Osoby postavené tváří v tvář*

---

¹⁰⁸ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 55

¹⁰⁹ ŠÁMAL, Pavel; MUSIL, Jan a KUČTA, Josef. *Trestní právo procesní*. 4., přeprac. vyd. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 366-367

¹¹⁰ Tamtéž.

¹¹¹ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 115.

¹¹² Zákon č. 141/1961 Sb., trestního řádu s účinností do 31.12.2001

mohou si klást vzájemně otázky jen se souhlasem vyslychajícího. Žádnou další úpravu stran těchto způsobů dokazování, trestní řád vůbec neuváděl.

V zájmu právní jistoty byly stanoveny postupy provádění výše uvedených úkonů, a to již výše zmíněnou novelou zákonem č. 265/2001 Sb., konkrétně v ust. § 104a až § 104e. Při novelizaci stanovení postupu úkonů byl brán zřetel na postupně rozvíjející se judikaturu a kriminalistické poznatky.

Další novela, která ovlivnila zvláštní způsoby dokazování, provedená zákonem č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, zvýšila hranici z 15 let na 18 let u osob, u nichž je omezeno provedení konfrontace, rekognice a vyšetřovacího pokusu, dodržením postupu podle ust. § 102 TŘ a také vyloučila konfrontaci osoby mladší osmnácti let s obviněným u trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti.^{113,114}

Obecná ustanovení zvláštních způsobů dokazování v ust. § 104a až § 104e se použijí v kterémkoli stádiu trestního řízení, pokud takový způsob dokazování přichází v úvahu. Zákon však stanovuje některé výjimky z této obecné zásady, např. konfrontace se v zásadě provádí jen v řízení před soudem, výjimečně lze konfrontaci provést před podáním obžaloby nebo návrhu na schválení dohody o vině a trestu, pokud lze očekávat, že její provedení výrazněji přispěje k objasnění věci a stejného cíle nelze dosáhnout jinými prostředky.¹¹⁵ Jsou-li zvláštní způsoby dokazování prováděny v řízení před soudem za přítomnosti stran, může každá strana v jejich průběhu vznášet tzv. námitky,¹¹⁶ v přípravném řízení takové námitky může vznášet obhájce obviněného, a to proti způsobu provádění vyšetřovacích úkonů, jejichž výsledek může být použit jako důkaz před soudem.¹¹⁷ Námitky jsou následně zapsány do protokolu¹¹⁸ a v dalším postupu nebo rozhodnutí je potřeba se s nimi vypořádat.

Úkony zvláštních způsobů dokazování jsou považovány za specifické metody kriminalistické praktické činnosti, které se vyznačují zvláštními postupy a metodikou, kriminalistika se tak pečlivě zabývá jejich provedením, přípravou a taktikou, která je nezbytná pro jejich specifikum.¹¹⁹

---

¹¹³ § 104a odst. 5 TŘ

¹¹⁴ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 115

¹¹⁵ § 104a odst. 7 TŘ

¹¹⁶ § 180 odst. 4 TŘ

¹¹⁷ § 165 odst. 2 TŘ

¹¹⁸ § 55 odst. 1, písm. f) TŘ

¹¹⁹ ŠÁMAL, Pavel; MUSIL, Jan a KUČHTA, Josef. *Trestní právo procesní*. 4., přeprac. vyd. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2013, s. 1529.

Ustanovení zvláštních způsobů dokazování v trestním řádu¹²⁰ se uplatní i v řízení proti mladistvému¹²¹ a v řízení vedeném proti právnické osobě.¹²² Provádění zvláštních způsobů dokazování je též upraveno závazným pokynem policejního prezidenta ze dne 21. dubna 2009 o plnění úkolů v trestním řízení, v čl. 77 až čl. 82.

5.1 Konfrontace

Právní úprava konfrontace je z hlediska systematiky zařazení uvedena jako v první z některých zvláštních způsobů dokazování v oddílu třetím trestního řádu, v ust. § 104a TŘ. Zákonné ustanovení konfrontace jako zvláštní způsobu dokazování bylo zakotveno novelou z roku 2001, neboť přechází právní úpravu s konfrontací operovala jako se zvláštním druhem výsledku.¹²³

Konfrontace je procesním úkonem, který se provádí u již dříve vyslechnutých osob, jejichž výpovědi nesouhlasí, a to stran závažných okolností, proto je účelem konfrontace tyto rozpory odstranit, přičemž rozpory ve výpovědích nelze odstranit jinak. Zákon předpokládá provedení konfrontace až před soudem, v přípravném řízení je však možné její provedení jen výjimečně, pokud lze očekávat, že její provedení výrazněji přispěje k objasnění věci a stejného cíle nelze dosáhnout jinými prostředky.¹²⁴ Rozhodnutí o provedení tohoto úkonu je v pravomoci OČTŘ, nicméně obviněný může o tuto usilovat.¹²⁵

Možnost provedení konfrontace je tak vymezena následujícími podmínkami: přechází výslech konfrontovaných osob, a to ve stejném procesním postavení, v jakém mají být osoby konfrontovány; existence rozporů v závažných okolnostech zejména, zda se skutek stal, zda je trestným činem, zda jej spáchal obviněný, z jaké pohnutky byl čin spáchán; předpoklad výrazného přispění k objasnění věci; nemožnost vyjasnění rozporů jinak, tedy že nelze např. využít prověrku výpovědi na místě apod.¹²⁶

---

¹²⁰ § 104a až § 104e TŘ

¹²¹ § 291 TŘ, § 1 odst. 3 ZSM

¹²² § 1 odst. 1 TOPO

¹²³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované vydání. Glosátor. Praha: Leges, 2012, str. 700.

¹²⁴ § 104a odst. 7 TŘ

¹²⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované vydání. Glosátor. Praha: Leges, 2012, str. 701.

¹²⁶ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 68-69.

Konfrontace je postavena na přímém psychologickém působení a vyvolání konfliktní situace. Při konfrontaci je vyslychaná osoba vyzvána, aby v přímé řeči druhé osobě vypověděla o okolnostech, v kterých se konfrontované osoby ve výpovědích neshodují, případně vypověděla o dalších skutečnostech, ke kterým se druhá osoba doposud nevyjadřovala. Osoby takto postavené *tváří v tvář* si mohou klást otázky navzájem jen se souhlasem vyslychajícího. Pro konfrontaci se použijí ustanovení o výpovědi obviněného i o svědcích.¹²⁷

Na rozdíl od výslechu se v případě konfrontace jedná o intenzivní bezprostřední působení, které je způsobené postavením, již předem vyslechnutých osob naproti sobě tzv. *tváří v tvář*. Jedná se tak o vyvolání konfliktu a tím vlastně vyřešení konfliktní situace. Konfrontace je tak založena na obyčejném a praxí ověřeném předpokladu, že sdělit nepříjemnou pravdu druhému člověku do očí vyžaduje jisté volní úsilí a charakterové vlastnosti, navíc umocněno závažností situace. Kdyby psychologické působení nefungovalo, neměla by konfrontace význam.¹²⁸ Tato situace ale může přinést i určitá rizika. Vypovídající osoba může pod tlakem psychologického působení změnit svoji výpověď, přestože dosud vypovídala pravdivě, nebo odmítnout dále vypovídat. Také může nastat situace, kdy lživě vypovídající osoby si mohou při konfrontaci sjednotit své lživé výpovědi. K provedení konfrontace je tak možné přistoupit až po důkladné analýze a vyhodnocení, že nelze použít jiných prostředků k vyjasnění rozporů mezi výpověďmi.¹²⁹

V řízení ve věcech mladistvých je možné přistoupit ke konfrontaci zcela výjimečně, a to v řízení před soudem pro mládež, ve smyslu ust. § 57 odst. 3 zákona o soudnictví ve věcech mládeže. Utajeného svědka ve smyslu § 55 odst. 2 TŘ nelze vystavit konfrontaci vůbec.

Za splnění podmínek § 215 odst. 2 TŘ mohou konfrontaci provést v hlavním líčení státní zástupce, obžalovaný nebo obhájce.

---

¹²⁷ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 2. rozš. vyd. Beckovy odborné slovníky. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 343.

¹²⁸ NĚMEC, Miroslav. *Vybrané problémy kriminalistické taktiky*. 2. vyd. Praha: Armex, 1999, str. 52.

¹²⁹ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 69.

5.1.1 Druhy konfrontace

Za rozhodující kritéria podle kterých můžeme klasifikovat konfrontaci lze zvolit (i) cíl konfrontace, (ii) subjekt, který dal podnět k provedení konfrontace, (iii) procesní postavení konfrontovaných osob.¹³⁰

Podle stanoveného cíle konfrontace lze rozdělit konfrontaci na tu, jejímž cílem je pomoc jednomu z účastníků překonat chybné vzpomínky a zapomenuta fakta a na konfrontaci jejíž cílem je odhalení a překonání lživé výpovědi jednoho z účastníků. Podle subjektu, který dal podnět k provedení konfrontace lze seznat následující druhy: konfrontaci, k jejímuž provedení dal podnět státní zástupce, konfrontaci, k jejímuž provedení dal podnět kriminalista, svědek, obviněný, obhájce. Na závěr podle procesního postavení konfrontovaných osob lze rozdělit konfrontaci na tu mezi svědky; mezi svědky a poškozenými; mezi svědky a obviněnými; mezi obviněnými a poškozenými; nebo mezi obviněnými. Výše uvedené rozdělení konfrontace je pouze demonstrativní s ohledem na kriminalistickou praxi lze stanovit další možná kritéria rozdělení konfrontace.¹³¹

Z ustanovení § 104a odst. 1, 2 TŘ není jednoznačné kolik osob lze současně postavit proti sobě, tedy mezi kolika osobami může současně probíhat konfrontace. Z taktických důvodů je však více než vhodné provádět konfrontaci jen u omezeného počtu současně konfrontovaných, osob jejichž tvrzení se rozcházejí. Proto se zpravidla postaví pouze dvě osoby tváří v tvář, aby tak mohlo dojít k cílenému odstranění rozporů v jejich výpovědích. Také dikce zákona v ustanovení § 104a odst. 1, 2 TŘ zmiňuje postavení obviněného vůči svědkovi v jednotném čísle. Nicméně v případě, že by byla uskutečněna takzvaná kruhová nebo kombinovaná konfrontace, za dodržení všech zákonných podmínek a náležitě organizace a také řádné dokumentace jejího průběhu, nemohla by sama o sobě způsobit neplatnost takového úkonu.¹³²

Konfrontace není možná mezi jinými osobami nejsou výslovně uvedeny v § 104a odst. 1, 2 TŘ, např. nelze provádět konfrontaci mezi obviněným a znalcem.¹³³

---

¹³⁰ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 69

¹³¹ Tamtéž, str. 69-70.

¹³² ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 1531.

¹³³ Tamtéž, s. 1531

5.1.2 Příprava konfrontace

Přistoupit k provedení konfrontace lze až po vyhodnocení všech důkazů, které nasvědčují tomu, že zjištěné rozpory ve výpovědích dvou osob nelze objasnit jiným způsobem. V přípravném řízení, je potřeba posoudit, zda provedení konfrontace může podstatným způsobem přispět k objasnění případu. Příprava by se měla zaměřit na řešení následujících problémů, a sice vymežit cíl konfrontace, vybrat otázky za jejichž pomoci bude možné vyjasnit vzniklé rozpory, určit konfrontovanou osobu, které budou jako první položeny otázky, připravit oběť na setkání s pachatelem tváří v tvář, zajistit zapisovatele a další pomocné osoby, určit taktický moment provedení konfrontace v procesu vyšetřování, v případě konfrontace mladistvé osoby s pachatelem posoudit možnost zamezení narušení duševního a mravního vývoje této osoby a připravit rozmístění osob tak, aby si konfrontování hleděli do očí.¹³⁴

5.1.3 Zásady konfrontace

Umožnění provedení konfrontace stojí na několika základních zásadách. Jednou z nich je **iniciativa konfrontovaný** osob, neboť v průběhu konfrontace osoby samostatně předkládají fakta a vysvětlují rozpory, bez této iniciativy by nebylo možné konfrontaci provést, respektive vyjasnit rozpory mezi výpověďmi. Další zásada spočívá v **pozorování konfrontovaných** osob, neboť je důležité zachytit kolísání či váhání některého z konfrontovaný, což může vypovídat o jeho nevěrohodnosti. Další zásadou je **ostrážitost** související s pozorováním konfrontovaných osob, například v případě náznaku domluvy mezi konfrontovanými nebo případného napadení osob mezi sebou. V neposlední řadě je důležitá zásada **aktivního vedení konfrontace** vyšetřovatelem, aby zabránil převzetí vedení úkonu některého z konfrontovaných a současně byl schopen neustále analyzovat výpovědi konfrontovaných. S touto zásadou souvisí i požadavky kladené na osobu, která konfrontaci provádí, zejména potřeby kvalifikace v odborných psychologických otázkách, základní psychologické terminologie a dostatečného poznání psychologických teorií. Dále je nezbytná přítomnost odborné zkušenosti, která je důležitá pro získání znalosti ohledně chování lidí, jejich reakcí, současně by osoba provádějící konfrontaci měla

---

¹³⁴ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminální taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 70-71.

disponovat organizačními a řídicími schopnostmi a také by měla být schopna předvídat taktiku podezřelého či obviněného.¹³⁵

5.1.4 Taktika provedení konfrontace

Taktika konfrontace spočívá v předem promyšlené činnosti, která směřuje k dosažení cíle konfrontace. Při provádění je kriminalistickou praxí doporučována následující postup. Nejprve jsou konfrontované osoby poučeny podle svého procesního postavení, následně lze začít prověřením skutečnosti, zda se osoby znají, účelné je položení otázky, zde nemají nějaké osobní nevyrovnané účty. Poté se přistoupí k vyjasňování rozporu výpovědí, osoba provádějící konfrontace by měla vyžadovat při odpovědi na položené otázky, aby odpovídající osoba hleděla druhé konfrontované osobě do očí. Po zodpovězení otázky prvním konfrontovaný, je na místě požadovat od druhého účastníka vyjádření k tomu, co právě slyšel. V případě že druhý účastník uvedený výrok odmítne, vyzve jej vyšetřovatel, aby uvedl svoji verzi a požádá poté prvního účastníka o vyjádření. Ve vhodném okamžiku konfrontace si mohou konfrontovaní se souhlasem vyšetřovatele klást otázky a odpovídat na ně. V případě narušení průběhu konfrontace některým z účastníků je na místě konfrontaci ukončit. Pokud je to s ohledem na provedenou konfrontaci potřebné lze po ukončení znovu vyslechnout konfrontované osoby, jejich výslech se provede odděleně.¹³⁶

5.1.5 Dokumentace konfrontace

V průběhu konfrontace je vyhotovován protokol, který musí systematicky doslovně v přímé řeči a zaznamenat veškeré projevy, a to i ty neverbální včetně pokusů o narušení konfrontace.¹³⁷ Protokol o konfrontaci se od protokolu od výsledku liší uvedením některých údajů, protokol o výsledku musí obsahovat osobní údaje obou konfrontovaných, také obsahuje poučení obou osob. Výpovědi se protokolu zapisují formou otázek a odpovědí a na závěr musí protokol obsahovat podpisové doložky obou konfrontovaných osob a jejich obhájců, případně dalších osob přítomných při provedení úkonu.¹³⁸

---

¹³⁵ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 70-71.

¹³⁶ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 478.

¹³⁷ Tamtéž.

¹³⁸ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 72.

5.2 Rekognice

Rekognice je upravena v ust. § 104b TR. Jedná se o zvláštní procesní úkon, který spočívá ve znovupoznání osob nebo věcí s cílem určit jejich totožnost. Právě pokud je pro trestní řízení důležité, aby podezřelý, obviněný nebo svědek znovu poznal osobu nebo věc a určil tak její totožnost, koná se rekognice.

V praxi se nejčastěji rekognice provádí se svědkem, jako s poznávající osobou. Zásadní význam má tento úkon při identifikaci pachatele, zejména když oběť je jediným svědkem trestného činu. Osoby, tedy podezřelý, obviněný nebo svědek, kteří mají poznávat osobu nebo věc, se před rekognicí vyslechnou o okolnostech, při kterých danou osobu nebo věc vnímali, také o jejích zvláštích a znacích, podle kterých lze danou osobu nebo věc rozpoznat. Tato osoba nebo věc jim nesmí být před rekognicí ukázána.¹³⁹

Podstata znovupoznání, na které je rekognice založena spočívá v psychofyzických procesech probíhající v mozku člověka a které umožňují zapamatování vnímaného, vybavení dříve vnímaného objektu a srovnání tohoto obrazu s momentálním vjemem předváděného objektu. V průběhu tohoto procesu dochází k vyloučení nebo ztotožnění předváděných objektů.¹⁴⁰

Rekognice se vyznačuje určitými zvláštnostmi, které ji odlišují např. od znalecké identifikace. Jedná se zejména o nezastupitelnost subjektu identifikace, neboť subjektem může být pouze osoba, která předváděný objekt v minulosti již vnímala. Ztotožňujícími objekty jsou paměťová stopa dříve vnímaného a momentální vjem předváděného objektu. V neposlední řadě je u rekognice důležitá její neopakovatelnost, neboť po provedené identifikaci ztotožňovaného objektu si vytváří poznávací osoba nový myšlenkový obraz, který by mohl ovlivnit znovupoznání při opakované rekognici.¹⁴¹

5.2.1 Trestněprávní charakteristika rekognice

Jak již bylo uvedeno, právní úprava rekognice spočívá v ust. § 104b TR. Do přijetí novely trestního řádu zákonem č. 265/2001 Sb., byla rekognice pokládána za zvláštní formu výslechu. Zákonodárce tak zařazením rekognice mezi zvláštní

---

¹³⁹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 463.

¹⁴⁰ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 85.

¹⁴¹ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2004, str. 346.

způsoby dokazování odlišil její podstatu od běžného výslechu. Na rozdíl od výslechu je rekognice zaměřena na znovupoznání, zatímco při výslechu jsou reprodukovány vnímané skutečnosti. Rekognice je také na rozdíl od výslechu sleduje jen úzce vymezený cíl, a to identifikaci osoby, přičemž ji nelze znovu opakovat.¹⁴²

Smyslem tohoto úkonu je, aby poznávající osoba poznala konkrétní osobu nebo věc, přičemž právě jejíž ztotožnění je s ohledem na okolnosti důkazně relevantní. Pokud provádí rekognici podezřelý nebo obviněný, jedná se o součást jeho výslechu a nemůže být k tomuto donucován, stejně jako k jiné výpovědi v trestním řízení. Je tak respektováno právo obviněného ve smyslu čl. 40 odst. 4 LZPS, a současně ve smyslu ust. § 33 odst. 1 TŘ, (obdobně tak dle § 76 odst. 5 TŘ, § 92 odst. 1 TŘ, § 164 odst. 3 TŘ, § 179b odst. 2 TŘ), podle kterého má obviněný právo odepřít výpověď a tohoto práva nemůže být nijak zbaven.¹⁴³

Podezřelý, obviněný a svědek ale mohou být donucováni k tomu, aby se dostavili k provedení tohoto úkonu, např. pořádkovou pokutou (dle § 66 TŘ), předvoláním nebo předvedením (§ 90, § 98 TŘ). Ohledně zásady *nemo tenetur se ipsum accusare* (nikdo není povinen sám sebe obviňovat), která souvisí s výše uvedeným „donucením“ k rekognici, vyložil Ústavní soud, že rekognice je úkonem, při němž je obviněný nucen pasivně strpět poznávací proceduru a pouhé strpění rekognice nelze označit za donucování k sebeobviňování či k sebeusvědčování. Poznávající osoba, včetně obviněného je tak povinna strpět provedení rekognice a může být přípustnými prostředky (předvedením, uložením pořádkové pokuty) donucována k účasti na rekognici.¹⁴⁴ Obviněný tedy nemůže být nucen, aby se účastnil rekognice jako poznávající osoba, ale je nucen ji strpět jako osoba poznávaná.

V případě nedodržení pravidel k provedení rekognice stanovených příslušným ustanovením trestního řádu¹⁴⁵ mohou být výsledky získané takovým postupem pro jeho vadu důkazně nepoužitelné. Pokud by z takového důkazu vycházel soud prvního stupně, může být jím vydaný rozsudek zrušen v odvolacím řízení pro podstatné vady řízení ve smyslu ust. § 258 odst. 1, písm. a) TŘ.¹⁴⁶

---

¹⁴² MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2004, str. 346.

¹⁴³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013, s. 1539.

¹⁴⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 528/06

¹⁴⁵ § 104b TŘ

¹⁴⁶ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 1539.

Výslechu i celému průběhu může být přítomen obhájce obviněného, zejména v případě, že oznámil, že se chce zúčastnit na vyšetřovacích úkonech ve smyslu ust. § 165 odst. 2,3 TŘ, v takovém případě provádějící orgán musí obhájce vyrozumět o konání rekognice. V případě, že podezřelý, obviněný nebo svědek nevypovídá v českém jazyce, přibere se tlumočník,¹⁴⁷ a to i v případě, že je potřeba se s poznávající osobou dorozumět znakovou řečí. Ohledně svědka navíc platí ustanovení, že v případě že je zároveň obětí trestního činu, může mít jako doprovod svého důvěrníka.¹⁴⁸

Za splnění podmínek § 160 odst. 4 TŘ může být rekognice tzv. neodkladným a neopakovatelným úkonem, který lze provést před zahájením trestního stíhání. V takovém případě se rekognice provede na návrh státního zástupce za účasti soudce.¹⁴⁹ Krajský soud v Českých Budějovicích k tomuto vyložil: „*Neopakovatelnost rekognice ve smyslu ustanovení § 160 odst. 4 tr.ř., tedy že ji nebude možno provést před soudem, může vyplývat i ze zvláštní povahy tohoto úkonu jako poznávacího procesu, jestliže ji bude nutno vykonat již předtím v přípravném řízení. I v takovém případě však odůvodňuje její provedení před zahájením trestního stíhání skutečnost, že je nelze zahájit proto, že osoba, která má být obviněna, není ještě známa, nebo jí dosud nebylo možno sdělit obvinění, anebo zahájení trestního stíhání bylo dočasně odloženo.*“¹⁵⁰

Rekognice provedená ukázáním osob svědkovi je povahou neodkladným úkonem ve smyslu § 158a TŘ a § 160 odst. 4 TŘ v případě, že nejsou k dispozici jiné prostředky objasňující skutečnosti podmiňující zahájení trestního stíhání nebo v případě, kdy prostředky, které jsou k dispozici by mohly ohrozit význam takové rekognice (např. rekognice provedená ukázáním fotografie).¹⁵¹ V takovém případě není nepřítomnost obhájce důvodem pro nepoužitelnost tohoto úkonu jako důkazu před soudem.¹⁵²

Jak již bylo zmíněno výše, rekognice je v zásadě neopakovatelným úkonem,¹⁵³ ale je provedení rekognice nejprve podle fotografie a následně na základě výběru mezi několika osobami. K opakovanému poznání ztotožňované osoby bude muset být následně přihlédnuto při hodnocení výsledku. Rekognice

---

¹⁴⁷ § 28 TŘ

¹⁴⁸ § 21 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů

¹⁴⁹ § 158a TŘ

¹⁵⁰ Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24.01.1996, sp. zn. 3 To 937/95

¹⁵¹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 1540.

¹⁵² Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22.03.2002, sp. zn. 1 To 29/2002

¹⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 20. 6. 1989, sp. zn. 5 Tz 8/89

předvedená podle fotografie nesmí ale bezprostředně předcházet rekognici ukázáním osoby.¹⁵⁴

5.2.2 Subjekty a objekty rekognice

Pojmy poznávající a poznávaná osoba byly již shora užity a jejich význam je s ohledem na gramatický výklad zřejmý, přesto je následující kapitola popíše podrobněji. Poznávající osoba je tzv. **subjektem** rekognice, kterou dle trestního řádu může být podezřelý, obviněný či svědek. Předpokladem subjektu je, aby poznávaný objekt vnímal bezprostředně svými smysly, uchoval si stopy v paměti a na základě toho si vytvořil myšlenkový obraz tohoto objektu. Subjekt lze také nazvat jako znovu poznávající, ztotožňující, identifikující či rekognující. Jak již bylo zmíněno výše, nejčastěji jsou poznávající osobou svědci, proto se v praxi vytvořil pojem *poznávací svědek*. V případě, že je ale poznávající osobou obviněný, např. v případě rekognice spoluobviněných, nemění se postavení obviněného ve svědka.¹⁵⁵

Objekt rekognice, tedy poznávaný subjekt je vymezen trestním řádem jako okruh osob nebo věcí, blíže však není specifikován. Pro použití objektu v rekognici je důležité, aby poznávající osoba tento již dříve vnímala v souvislosti s vyšetřovanou událostí. Objekt lze také označovat jako znovupoznávaný, ztotožňovaný, identifikovaný nebo rekognovaný. Rekognicí je prakticky možné ztotožnit všechny objekty materiálního světa, pokud je člověk může smyslově vnímat, zapamatovat a následně si je vybavit a porovnat jejich představu s rekognovanými objekty. Nejčastěji je objektem živá osoba, a to v postavení obviněného či podezřelého, přičemž prostřednictvím rekognice se má získat usvědčující či ospravedlňující důkaz.¹⁵⁶

5.2.3 Klasifikace rekognice

Rekognici můžeme klasifikovat podle různých hledisek. Mezi základní klasifikační hlediska se řadí: (i) stupeň původnosti předváděného objektu, (ii) charakter předváděného objektu, (iii) charakter identifikačních znaků objektu, (iv) způsob předvedení objektu.¹⁵⁷

Podle stupně původnosti předváděného objektu rozlišujeme:

---

¹⁵⁴ § 104b odst. 4 TŘ

¹⁵⁵ JANULKOVÁ, Kateřina. *Rekognice*. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2018, str. 2.

¹⁵⁶ Tamtéž, str. 2.

¹⁵⁷ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Beckovy mezioborové učebnice. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 321-322.

- I. rekognici objektů *in natura*,
- II. rekognici podle modelů (nejčastěji fotografie ztotožňovaných objektů).

Podle charakteru předváděných objektů:

- I. rekognici osob, a to živých osob nebo mrtvol a jejich částí,
- II. rekognici věcí, a to movitých nebo nemovitých,
- III. rekognici zvířat, a to živých nebo mrtvých.

Podle charakteru identifikačních znaků:

- I. rekognici podle anatomicko-morfologických znaků osob a zvířat,
- II. rekognici podle vnějších znaků věcí movitých a nemovitých,
- III. rekognici podle funkčních znaků osob (chůze, držení těla, hlasu atp.).

Podle způsobu předvedení objektů:

- I. rekognici s předvedením identifikovaného objektu ve skupině spolu s přivzatými objekty (najednou),
- II. rekognici s předvedením jen jednoho identifikovaného objektu (např. u identifikace neznámých mrtvol),
- III. rekognici s předvedením identifikovaného objektu a přivzatých objektů jednotlivě po sobě (např. u rekognicí nemovitostí).

Některé z výše uvedených druhů rekognice disponující určitými specifiky, budou popsány v následujících kapitolách.

5.2.4 Fáze rekognice

Ust. § 104b odst. 2 TŘ zmiňuje výslech prováděný před rekognicí, jedná se ale jen o fázi rekognice. Ta je ve výsledku tvořena celkem dvěma fázemi, již zmíněným výslechem a samotným znovupoznáním. I dle závěru Nejvyššího soudu je výslech součástí rekognice a její první fázi.¹⁵⁸

Než je přistoupeno k znovupoznávajícímu procesu, je potřeba aby byl proveden **výslech** poznávající osoby. Cílem je získání popisu ztotožňovaného objektu, aby následné prohlášení poznávající osoby o poznávaném objektu bylo patrné ze znaků, které osoba uvedla. Znaky uvedené ve výsledku jsou poté porovnány se skutečností ztotožňovaného objektu. Takové porovnání je podstatně hodnověrnější a cennější z důkazního hlediska. Časové rozpětí mezi výslechem a následným znovupoznáním objektu není v zákoně vyřešeno, je otázkou, zda je dostatečný výslech subjektu, který byl proveden již dříve bez souvislosti

---

¹⁵⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2008, sp. zn. 11 Tdo 891/2008

s rekognicí. Obecně to není vyloučeno, klíčové ale bude, zda v protokolu o výsledku je zaznamenáno, že vyslychaná osoba dostatečně podrobně ztotožnila osobu a definovala její znaky.¹⁵⁹ Dle judikatury není dostatečné zaznamenání popisu poznávané osoby v rámci oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin podle § 158 odst. 2 TŘ nebo v rámci vysvětlení dle § 158 odst. 3 TŘ. Pokud dojde k zaznamenání popisu poznávané osoby do jiného protokolu či záznamu, nejedná se sice o vadu, pro kterou by rekognice byla nepoužitelným důkazem, ale je potřeba k této vadě přihlídnout z hlediska hodnocení průkaznosti.¹⁶⁰

Předmětem výsledku jsou všechny relevantní okolnosti, za kterých poznávaná osoba objekt vnímala, jedná se o časové, místní a další okolnosti za kterých přišla do kontakt s objektem. Také je důležité, jak subjekt posuzovaný objekt vnímal, po jakou dobu, z jaké vzdálenosti, v jakém fyzickém a psychickém stavu subjekt byl. Výsledkem se získávají i subjektivní okolnosti subjektu samotného ovlivňující správnost, kompletnost zapamatování a reprodukce skutečnosti, např. vlastnosti paměti, stav zraku a sluchu, profesionální znalosti, návyky apod. Pokud si subjekt při výsledku není schopen osobu vybavit, snižuje to věrohodnost důkazu, není ale vyloučeno, že proces znovupoznání způsobí, že si subjekt poznávaný objekt vybaví a následně ho slovně popíše. Takový postup není ideální a postrádá tak na věrohodnosti.¹⁶¹

Druhou fází rekognice je tzv. proces **znovupoznání**. Účastníky této fáze lze rozdělit na účastníky obligatorní a fakultativní. Obligatorními účastníky znovupoznání jsou osoba provádějící rekognici, poznávaná osoba, poznávající osoba, přivzaté osoby a nezúčastněná osoba. V případě provádění rekognice podle § 158a TŘ je obligatorní účastníkem i soudce. Fakultativními účastníky jsou obhájce, státní zástupce, popřípadě také pracovník odboru sociálně-právní ochrany dětí. Na začátku procesu znovupoznání je poznávající osoba poučena podle ustanovení trestního řádu a současně poučena o průběhu rekognice, stran například chování vůči poznávané osobě, např. že po ní může požadovat, aby se osoba otočila či provedla nějaký pohyb. Přiměřeným způsobem je poučena i poznávaná osoba a figuranti. Poznávaná osoba je následně vyzvána, aby se zařadila na libovolné místo

---

¹⁵⁹ JANULKOVÁ, Kateřina. *Rekognice*. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2018, str. 3.

¹⁶⁰ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2003, sp. zn. 7 To 106/2003

¹⁶¹ JANULKOVÁ, Kateřina. *Rekognice*. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2018, str. 5-7,

mezi představované osoby, a aby si vybrala číslo, podle kterého ji poznávající osoba může označit. Poznávající osoba shledává objekt mezi nejméně třemi osobami nebo věcmi, které se výrazně neodlišují. Poznávající osoba musí mít dostatek času ke zhlédnutí všech osob nebo věcí a tyto si může prohlédnout ze všech stran. Následně je poznávající osoba vyzvána, aby označila objekt, pokud jej poznává. Trestní řád nestanovuje způsob označení dříve popsaného objektu, poznávající osoba může označit poznávanou přímo před skupinou poznávaných nebo bez jejich přítomnosti. S ohledem na kriminalistickou praxi není vhodné, aby poznávající osoba označovala tvář v tvář poznávanou osobu. Takový postup může být velmi emotivní a psychicky náročný a v případě, že by takový postup byl vyžadován, může dojít k tomu, že poznávající osoba bude tvrdit, že nikoho nepoznává. V případě označení poznávané osoby v nepřítomnosti poznávaných osob je vyžadována přítomnost nezúčastněné osoby nebo obhájce obviněného, aby byly dopředu vyvráceny pochybnosti o výsledku rekognice.¹⁶²

5.2.5 Příprava rekognice

S ohledem na neopakovatelnost rekognice je kladen důraz na její kvalitní přípravu. Poté, co jsou při výslechu zjištěny znaky objektu, které osoba vnímala, jsou vybrány vhodné objekty na prozkoumání. Větší počet objektů má zajistit větší objektivnost výsledků rekognice. Osoba popíše znaky objektů, které vnímala smysly, nejčastěji jsou tyto vnímány zrakovým smyslem, případně sluchovým výjimečně i hmatovým nebo čichovým. Při přípravě je nutné dbát na včasnost provedení rekognice, čím později je rekognice připravena a provedena tím menší je pravděpodobnost její úspěšnosti. Včasným výkonem rekognice lze předejít skutečnosti, že některé objekty se mohou postupem času změnit, a to nejen přirozenou cestou, ale také úmyslnou změnou např. ostříháním, změnou účesu.¹⁶³

Objekt má být ukázán mezi dalšími objekty stejného druhu, tyto jsou označovány jako srovnávací subjekty nebo jako přibrané subjekty. Počet přibraných objektů není stanoven, ale kriminalistická praxe stanoví, že jejich počet nemá být nižší než tři. Současně by počet srovnávacích objektů neměl převyšovat číslo 7 až 8, toto číslo vychází z předpokladu, že takový počet předmětů lze vnímat současně v jednom zorném poli. Přibrané objekty musejí být stejného druhu, případně

---

¹⁶² JANULKOVÁ, Kateřina. *Rekognice*. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2018, str. 8

¹⁶³ SVOBODA, Ivo. *Kriminalistika*. Učebnice (Key Publishing). Ostrava: Key Publishing, 2016, str. 341.

stejného pohlaví. V rámci přibraných osob se jedná především o vnější znaky, které by měly být co nejvíce shodné se znaky osoby poznávané.¹⁶⁴

Orgán činný v trestním řízení na základě zjištěných poznatků připraví plán rekognice a jejího materiálně technického zabezpečení. Plán by měl obsahovat zejména určení času a místa provedení rekognice, určení subjektu rekognice, určení podmínek vnímání, které je nutno zachovat, určení identifikovaného objektu, určení počtu přivzatých objektů stejného druhu, výběr přivzatých objektů atd.¹⁶⁵

V další části jsou prováděny činnosti přímo směřující k provedení rekognice. Jedná se o přípravu subjektu a objektu rekognice, jejich instruktáž spočívající v seznámení s cíli rekognice, metodikou a technikou jejího provedení. Přípravou objektu je rozuměno zajištění takových objektů, aby vykazovaly shodné identifikační znaky a také jejich instruktáž o tom, jak se mají při provádění rekognice chovat. Důležité je také zajistit podmínky shodné s podmínkami, při kterých byl poznávaný objekt vnímán, např. dodržení vzdálenosti, intenzita osvětlení, používání brýlí apod. Při přípravě je důležité zabránit ukázání identifikovaného objektu poznávající osobě. I přes neúmyslné ukázání tohoto objektu, by byly výsledky rekognice nevěrohodné. V rámci přípravy je také nutné opatřit dokumentační prostředky a tyto vhodně rozmístit v prostoru, aby následně nebyl rušen průběh rekognice.¹⁶⁶

5.2.6 Taktika provedení rekognice

Kriminalistika při provádění rekognice doporučuje dodržovat dvě základní zásady, a to předvádět objekty zpravidla současně ve skupině, a mezi přibranými objekty předvádět jen jeden identifikovaný objekt. Je vhodné předvádět objekty tak, aby byly v zorném poli subjektu rekognice, přičemž je na místě přihlížet ke konkrétnímu subjektu. Dospělým osobám lze předvádět najednou až osm osob současně, dětem se doporučuje předvádět nejvíce pět osob ve skupině. Právě vhodný počet objektů umožňuje subjektu současně pozorovat všechny objekty a porovnávat je se znovuvybaveným obrazem. Doporučení ohledně předvádění jen jednoho identifikovaného objektu souvisí s minimálním počtem přivzatých objektů, které by ve výsledku navýšilo celkový počet objektů.¹⁶⁷

---

¹⁶⁴ SVOBODA, Ivo. *Kriminalistika*. Učebnice (Key Publishing). Ostrava: Key Publishing, 2016, str. 342.

¹⁶⁵ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 88-89.

¹⁶⁶ Tamtéž, str. 89.

¹⁶⁷ Tamtéž, str. 90.

Při volbě taktiky provedení rekognice je kriminalistikou doporučeno přihlížet ke specifikám jednotlivých druhů rekognice, které jsou popsány v následující kapitole.

5.2.7 Specifika jednotlivých druhů rekognice

Při provádění rekognice **živých osob *in natura* podle anatomicko-morfologických znaků**, je doporučeno přivést na místo rekognice nejprve předváděné objekty. Ztotožňována osoba je poučena o svých právech podle svého procesního postavení a také o možnosti udělení pořádkové pokuty dle § 66 odst. 1 TŘ, v případě, že by odmítla účast na rekognici. Dále je osoba poučena o tom, že si může zvolit číslo a místo mezi přizvanými objekty, také o tom, že může být vyzvána, aby promluvila nebo udělala potřebný počet kroků, ale k tomuto již nemůže být nucena. Poznávající osoba je taktéž poučena podle svého procesního postavení a následně vyzvána, aby uvedla, zda mezi předvedenými osobami poznává ztotožňovanou osobu a tuto označila. Jak již bylo uvedeno v kapitole výše, označení ztotožněné osoby je doporučováno provést mimo její a přítomnost dalších objektů. Vyslovení závěru o ztotožnění by však mělo proběhnout v přítomnosti soudce nebo obhájce a nezúčastněné osoby, aby nebylo možné výsledek rekognice zpochybnit. Některými kriminalisty je doporučováno znovupoznání opakovat, a to zejména pokud poznávající osoba poznávanou ztotožnila, aby se tak zvýšila spolehlivost rekognice. Za tímto účelem je doporučeno zajištění změny pořadí osob.¹⁶⁸

Rekognice mrtvolý *in natura* je prováděna osobami, které zemřelého znaly a jsou tak schopny jeho mrtvolu identifikovat. Rekognice v této oblasti je specifická tím, že subjekt nemůže poznávaný objekt vnímat tak, jak je vnímal v době života zemřelého. Působením hnilobných procesů po smrti na objektu může rekognici podstatně ztížit, případně znemožnit. V tomto konkrétním případě není nutné provádět výslech před rekognicí, zejména v případě nálezu mrtvolý, kterou se snaží identifikovat více subjektů. Osoba, která objekt znovu poznala, je následně podrobně vyslechnuta k individuálním znakům, a to až po provedení rekognice.¹⁶⁹

Rekognice živé osoby podle funkčních (dynamických) znaků je v porovnání s předchozími druhy rekognicí obtížnější. V případě této je možné, aby

---

¹⁶⁸ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 90-91.

¹⁶⁹ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2004, str. 351.

poznávaná osoba v procesním postavením podezřelého či obviněného účast na této rekognici odmítla. V případě že je prováděna rekognice podle hlasu a řeči, je doporučeno, aby poznávaný objekt hovořil s pomocnými objekty a orgánem činným v trestním řízení, přičemž subjekt tomuto hovoru naslouchá, aniž by mluvící objekt viděl. Pokud subjekt ztotožní podle hlasu poznávaný objekt může dojít následně k rekognici podle anatomicko-morfologických znaků, a v případě, že je její výsledek pozitivní, je tak potvrzena správnost předchozí rekognice.¹⁷⁰

V případě **rekognice movitých věcí *in natura***, zejména věcí, které poznávající dobře zná, je znovupoznání snadné. Ve výsledku může poznávající osoba uvést konkrétní detaily a specifické znaky způsobené na věci a o kterých zpravidla ví pouze její majitel. V případě znovupoznání věci, kterou osoba vnímala v souvislosti s vyšetřovanou událostí, bude záležet na podmínkách vnímání a také okolnostech souvisejících s procesem vnímání. V takovém případě poznávající osoba nebude znát detailní znaky poznávané věci.¹⁷¹

Rekognice nemovitých věcí probíhá v případě, kdy je nutné ztotožnit část terénu, místnosti, bytu nebo budovy. Při takové rekonstrukci jsou dodržovány zásady obecně stanovené u rekognice. Nemovité věci se předvádějí zpravidla samostatně.¹⁷²

Rekognice podle modelů probíhá nejčastěji na základě předložených fotografií. Poznávajícímu subjektu je předložena jedna fotografie, na které je zachycen objekt spolu s jinými osobami, a to nejméně se třemi. Musí se jednat o fotografie stejných rozměrů a za stejných podmínek jako u poznávacího objektu. Rekonstrukce podle modelů se provádí za srovnatelných podmínek jako v případě rekognice *in natura*. Při rekognici podle fotografie je doporučeno, aby fotografie byly zhotoveny v barevném provedení.¹⁷³

5.2.8 Dokumentace rekognice

Průběh a výsledky rekognice je potřeba zdokumentovat podle náležitostí stanovených trestním řádem, zejména v souladu s ust. § 55 odst. 1, 3 TR. V případě nedodržení formy a existenci nedostatků ve formální rovině dokumentace tohoto neopakovatelného úkonu by mohlo dojít k zpochybnění zásadního důkazu. S

---

¹⁷⁰ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 91.

¹⁷¹ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2004, str. 352.

¹⁷² Tamtéž.

¹⁷³ Tamtéž, str. 352-353.

ohledem na kriminalistickou praktickou činnost lze rozdělit **protokol** na tři části. První část protokolu by měla obsahovat místo a čas konání úkonu, dále označení trestní věci, cíl úkonu, jméno a příjmení poznávající osoby, její poučení, počet objektů ukázané poznávací osobě, popis předložených věcí nebo osobní údaje předváděných osob a poučení ztotožňované osoby podle jejího procesního postavení. Druhá část protokolu obsahuje popis podmínek provedení rekognice, také způsob umístění předváděných objektů a jejich číselné označení a údaje o tom, zda bylo umožněno ztotožňované osobě vybrat si místo. Dále se v této části stručně popíše průběh rekognice. Třetí část protokolu obsahuje výsledek rekognice, informaci, zda byl objekt identifikován, nebo skutečnost, že poznávací osoba neoznačila žádný objekt. Současně se zde uvádí vyjádření poznávající osoby ke znakům, podle kterých objekt identifikovala.¹⁷⁴

Při **hodnocení výsledků** rekognice se vychází z obsahu výsledku subjektu před rekognicí a z prohlášení poznávající osoby v průběhu rekognice, zejména z popisu znaků, které osoba poznávající uvedla jako takové, na základě, kterých došla k znovupoznání objektu. Následně se srovnávají znaky uvedené při výsledku a v průběhu rekognice. Na věrohodnosti výsledků rekognice se odráží zejména kvalita popsaných znaků uvedených při výsledku před rekognicí a jejich shoda se znaky popsanými v průběhu rekognice. Rekognice je současně hodnověrnější, pokud je více subjektů rekognice a tyto subjekty došly k shodnému závěru. Při hodnocení se současně přihlíží k osobnosti subjektu rekognice a také k jeho jistotě označení objektů. Důkazy získané rekognicí se v závěru porovnávají s těmi dosud shromážděnými, a v případě, že tyto společně tvoří logicky propojený celek, je výsledek rekognice hodnověrným důkazem.¹⁷⁵

5.3 Vyšetřovací pokus

Vyšetřovací pokus lze vymezit jako specifickou metodu kriminalistické praxe, spočívající v pokusném vyvolávání a zkoumání kriminalisticky významných jevů, činností v uměle vytvořených a měněných podmínkách za účelem poznání a dokázání skutkového stavu věci.¹⁷⁶

---

¹⁷⁴ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 93.

¹⁷⁵ Tamtéž, str. 94

¹⁷⁶ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 479.

Vyšetřovací pokus je z procesního hlediska upraven ustanovením § 104c TR a společně s dalšími zvláštními způsoby dokazování byl zaveden do trestního řádu již zmíněnou novelou provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. Před novelizací trestní řád neobsahoval procesní úpravu tohoto institutu vůbec. Pouze kriminalistická práce operovala s vyšetřovacím pokusem jako se zvláštním způsobem ohledání.¹⁷⁷

Cílem vyšetřovacího pokusu je prověrka ve věci již shromážděných důkazů. Pokud vznikne pochybnost o možnosti nebo nemožnosti existence nějaké skutečnosti či jevu, o které svědčí důkaz, vznikne prostor pro prověření tohoto důkazu experimentálním způsobem. Prověření důkazu probíhá v uměle vytvořených podmínkách, a to tak, aby byly co nejvíce shodné s podmínkami, za kterých došlo k vyšetřované události. Vyšetřovací pokus může vést také k získání nového důkazu. Výsledky pokusu často dovolují učinit hodnověrný závěr o možnosti nebo nemožnosti určitého jevu, přičemž takový závěr je novou skutečností, která odpovídá objektivní realitě.¹⁷⁸

5.3.1 Druhy vyšetřovacích pokusů

Podle povahy zjišťovaných skutečností lze rozdělit vyšetřovací pokusy na dvě skupiny: (i) senzorické experimenty a (ii) situační experimenty. Cílem **senzorických experimentů** je zjišťovat skutečnosti, které jsou vnímatelné lidskými smysly, tj. zrakem, sluchem apod. Kriminalistická praxe se nejčastěji zaměřuje na zrakové a sluchové experimenty k zjištění a ověření možností, zda nějaký jev lze vidět nebo slyšet, např. slyšet střelbu z určité vzdálenosti, možnosti pozorovat na určitou vzdálenost policistu, který dává pokyn světelným terčem k zastavení motorového vozidla za zhoršených podmínek viditelnosti.¹⁷⁹

Situační experimenty zjišťují možnost provedení nějakého činu, např. zda určitá osoba mohla přemístit břemeno na určitou vzdálenost, proniknout určitým způsobem do konkrétního objektu, překonat překážku, a to za určitý čas a v konkrétních podmínkách. Dále situační experiment ověřuje možnost vzniku a existenci nějakého jevu za určitých podmínek a také možnost průběhu vyšetřované události a možnost mechanismu vzniku stop.¹⁸⁰

---

¹⁷⁷ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 131.

¹⁷⁸ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 480.

¹⁷⁹ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 479.

¹⁸⁰ Tamtéž.

5.3.2 Trestněprávní podmínky vyšetřovacího pokusu

Vyšetřovací pokus spočívá v uměle vytvořených a měněných jevech, které jsou důležité pro trestní řízení a o kterých panují pochybnosti, zda se mohly odehrát v reálných podmínkách. Takové jevy a děje budou pozorovány OČTŘ v průběhu provádění pokusu, a umožní tak vyvození důkazních závěrů z jejich průběhu.

Provedením vyšetřovacího pokusu mohou být naplněny oba jeho cíle, a to prověřit a upřesnit již zjištěné skutečnost a současně zjistit skutečnosti nové. Účelem pokusu je ověření nebo upřesnění, zda se konkrétní skutečnost stala nebo mohla stát za konkrétních časových, místních, světelných, povětrnostních a dalších podmínek.¹⁸¹

Ověření nebo upřesnění skutečností zjištěných v trestním řízení je nezbytné zejména tehdy, pokud důkazy, z kterých takové skutečnosti vyplývají si navzájem odporují a tyto rozpory nelze odstranit jinak. V průběhu pokusu je tedy zjišťováno, do jaké míry jsou určitá tvrzení pravdivá a u kterých tvrzení přetrvávají pochybnosti. V rámci vyšetřovacího pokusu se například zjišťuje, zda svědek mohl pozorovat určitou událost ze vzdálenosti, kterou uváděl, nebo zda jde o vzdálenost větší nebo menší. Provéřit a upřesnit lze i fyzikální, chemické, technologické děje, které jsou významné pro trestní řízení, např. na jakou vzdálenost bylo technicky možné zabrzdit konkrétní motorové vozidlo jedoucí určitou rychlostí po konkrétním úseku za daných meteorologických podmínek.¹⁸² K provedení vyšetřovacího pokusu se vyjádřil i Nejvyšší soud¹⁸³, a to stran zjištění výhledových poměrů na vozovce, které je zpravidla možno provést jen vyšetřovacím pokusem.¹⁸⁴

K výhledovým poměrům na vozovce se vyjádřil i Nejvyšší soud, který shledal, že k zjištění

Provedení vyšetřovacího pokusu pro **zjištění nových skutečností** je možné v případě, kdy dosavadní poznatky nejsou dostatečné k prokázání určité skutečnosti a vyšetřovací pokus tak může poskytnout další informace a tyto nelze opatřit jinak. Vyšetřovacím pokusem lze například zjistit, že posuzovaný následek nelze v konkrétním časovém limitu za použití konkrétního technického prostředku vůbec

---

¹⁸¹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 1553.

¹⁸² Tamtéž.

¹⁸³ pozn. Nejvyšší soud České socialistické republiky

¹⁸⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 23. 1. 1987 sp. zn. 5 Tz 14/87

způsobit, ale že lze takového následku dosáhnout jiným technickým prostředkem.¹⁸⁵

Podstatným rysem vyšetřovacího pokusu je, že pozorování určité skutečnosti probíhá v experimentálních podmínkách. Liší se tak od rekonstrukce, která se snaží navodit původní podmínky. Vyšetřovací pokus lze provést ale i v průběhu rekonstrukce.¹⁸⁶

Ustanovení § 104c odst. 2 TR stanovuje okolnosti, za kterých není možné provést vyšetřovací pokus, zejména pokud vyšetřovací pokus není vhodný vzhledem k okolnostem případu nebo o sobě podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka nebo lze účelu vyšetřovacího pokusu se dosáhnout jinak. Překážkou v provedení vyšetřovacího pokusu může být například hrozba určité chemické reakce při provádění pokusu, kdy by mohlo dojít ke zranění nebo usmrcení zúčastněných osob, záleží tedy na okolnostech určitého vyšetřovacího pokusu, a na technických možnostech jeho provedení.¹⁸⁷

Dle ust. § 104c odst. 3 musí být k vyšetřovacímu pokusu, který je prováděn v přípravném řízení, přibrána alespoň jedna osoba, která není na věci zúčastněna, ledaže by nemožnost zajistit její přítomnost při vyšetřovacím pokusu zmařila jeho provedení. Je-li to potřebné vzhledem k povaze věci a ke skutečnostem, které dosud v trestním řízení vyšly najevo, přibere se k vyšetřovacímu pokusu znalec, popřípadě podezřelý, obviněný a svědek. Jejich účast při vyšetřovacím pokusu se řídí ustanoveními, která platí pro jejich výslechy.¹⁸⁸ Provádění vyšetřovacího pokusu v přípravném řízení se může účastnit obhájce, ve smyslu ustanovení § 165 odst. 2, 3 TR, pokud ho obviněný má.

Pokud se účastní vyšetřovacího pokusu osoba mladší než osmnáct let, užije se přiměřeně § 102 TR, o výslechu osob mladších osmnácti let. Při provádění vyšetřovacího pokusu je nutné dbát na šetrnost průběhu, případného výslechu osoby, obsahové zaměření, k čemuž je potřeba přibrat orgán sociálně-právní ochrany dětí, která se zúčastní vyšetřovacího pokusu a s ohledem na stupeň

---

¹⁸⁵ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 133.

¹⁸⁶ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 134.

¹⁸⁷ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 1555.

¹⁸⁸ § 104 odst. 3 TR

duševního vývoje osoby mladší osmnácti let přispěje k správnému průběhu vyšetřovacího pokusu.¹⁸⁹

Na základě ust. § 104c odst. 4 TŘ je stanoven zákaz nutit některé osoby k úkonům souvisejícím s vyšetřovacím pokusem. Podezřelého, obviněného, poškozeného ani svědka, který má právo odepřít výpověď, nelze žádným způsobem donucovat k úkonům, které souvisejí s vyšetřovacím pokusem. Tento zákaz navazuje na zákaz donucování k výsledku podezřelého a obviněného dle čl. 40 odst. 4 LZPS, jakož i na příslušná ustanovení trestního řádu a také na právo svědka odepřít výpověď dle čl. 37 odst. 1 LZPS. Tyto osoby tedy není možné donutit k účasti na vyšetřovacím pokusu, jejich účast je možná pouze na základě dobrovolnosti. Nicméně povaha vyšetřovacího pokusu spočívá v možnosti provedení i bez účasti těchto osob, jejichž účast nemusí být pro provedení nezbytná, zejména pokud se pokus provádí v laboratorních podmínkách.¹⁹⁰ Nemožnost donucení se ale vztahuje jen na úkony související s vyšetřovacím pokusem, obviněného a svědka ale lze donucovat např. předvoláním či předvedením (dle § 90, § 98 TŘ) k tomu, aby se dostavil k doplňujícímu výsledku, jehož potřeba vyvstala po provedení vyšetřovacího pokusu.¹⁹¹

5.3.3 Taktika provedení vyšetřovacího pokusu

Taktikou provedení vyšetřovacího pokusu je rozuměn souhrn taktických postupů a doporučení, která jsou zaměřena k vytvoření a uplatnění všech podmínek nutných k průběhu vyšetřovacího pokusu a získání hodnověrných výsledků. Taktický postup je určován omezeným počtem účastníků vyšetřovacího pokusu. Je doporučeno omezit počet účastníků na minimum, neboť přítomnost většího počtu osob může negativně ovlivnit vyšetřovací pokus včetně jeho účastníků.¹⁹²

Dále je nutné **dodržet experimentálně vytvořené podmínky**, za kterých došlo ke zkoumanému jevu nebo události. Právě zajištění shodnosti vytvořených podmínek s podmínkami zkoumané události je základním předpokladem hodnověrnosti výsledků vyšetřovacího pokusu. Podle některých kriminalistů je

---

¹⁸⁹ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 135.

¹⁹⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře*. V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 1558.

¹⁹¹ Tamtéž.

¹⁹² CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 136.

vhodné provádět vyšetřovací pokus na původním místě, je-li to možné.¹⁹³ Shoda podmínek by měly být dodržena zejména stran denní doby, za které jsou podmínky a osvětlení shodné s těmi, za kterých proběhl zkoumaný jev. Dále je doporučeno zajištění shodných klimatických podmínek, rekonstrukce podmínek a počáteční situace k provedení pokus, využití původních nebo shodných předmětů při pokusné činnosti, dodržet shodnost akustických podmínek.¹⁹⁴

Provádění vyšetřovacího pokusu je založeno na **cílevědomě měněných podmínkách**. Izolováním jednotlivých podmínek nebo jejich eliminace při nezměněném stavu ostatních podmínek, je prokazována hodnověrnost pozitivních či negativních výsledků experimentu. Výsledky experimentu ve změněných podmínkách prokazují význam jednotlivých podmínek a také změna určité podmínky při zachování ostatních podmínek umožňuje odhalit důležitost této podmínky a její vliv na ostatní.¹⁹⁵

Opakováním pokusů je zaručena větší hodnověrnost výsledků, a umožňuje pečlivější studium zkoumaného jevu. Také je tím vyloučena nahodilost výsledku pokusu.¹⁹⁶

Zejména u náročnějších vyšetřovacích pokusů lze doporučit **provádění pokusu v několika etapách**. Rozčlenění pokusu umožňuje detailnější poznání celého děje. Rozdělení je vhodné zejména tehdy, kdy výsledky jednotlivých pokusů nezávisí na kontinuitě zkoumaného děje.¹⁹⁷

5.3.4 Hodnocení výsledků

Hodnocení výsledků vyšetřovacího pokusu je prováděno obdobně jako u hodnocení jiných důkazů, zejména zvláštních způsobů dokazování. I v případě vyšetřovacího pokusu je nezbytné hodnotit průběh a výsledky nejprve samostatně a poté je vyhodnotit v kontextu ostatních důkazů.

Nejprve je vhodné analyzovat výsledek vyšetřovacího pokusu, z něj vyplývající závěry s ohledem na dosud zjištěné skutečnosti, dále analyzovat průběh vyšetřovacího pokusu a podmínky, za kterých vyšetřovací pokus probíhal s ohledem na shodu s podmínkami, které byly rekonstruovány a také s ohledem na

---

¹⁹³ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 480

¹⁹⁴ Tamtéž, str. 481.

¹⁹⁵ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Beckovy mezioborové učebnice. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 335.

¹⁹⁶ Tamtéž.

¹⁹⁷ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 137.

podmínky, které se nepodařilo rekonstruovat. Dále je nutné posoudit vliv cílevědomě měněných podmínek na výsledky vyšetřovacího pokusu.¹⁹⁸

Závěry vyplývající z objektivně zjištěných výsledků mohou být: (i) kategorické, tedy spojené s negativním výsledkem vyšetřovacího pokusu, např. že bylo prokázáno, že z určitého místa nelze pozorovat určitý jen, to znamená, že lze učinit kategorický závěr, že svědek z tohoto místa neviděl událost o níž vypovídá; (ii) možné, také označovány jako pravděpodobnostní,¹⁹⁹ které jsou spojeny s pozitivním výsledkem vyšetřovacího pokusu, např. že vyšetřovacím pokusem bylo prokázáno, že z určitého místa lze pozorovat událost a tedy činit závěr, že svědek mohl pozorovat událost o níž vypovídá. Možné závěry jsou důkazem pouze reálné možnosti, nedokazují existenci určitého jevu, jenom stanovují reálnou možnost, že skutečnost tvrzená například svědkem, je možná.²⁰⁰

5.3.5 Dokumentace vyšetřovacího pokusu

Dokumentace vyšetřovacího pokusu musí poskytnout ucelený obraz celého průběhu a taktéž získaných výsledků. O tomto je sepsán protokol ve smyslu ust. § 55 TŘ, který je více než vhodné doplnit obrazovým a zvukovým záznamem. Řádný protokol o provedení vyšetřovacího pokusu je nezbytný k použití vyšetřovacího pokusu jako důkazu v trestním řízení.²⁰¹ Protokol o vyšetřovacím pokusu se zpravidla se skládá ze tří částí. V úvodní části protokolu se mimo obvyklé náležitosti uvádí důvody provedení vyšetřovacího pokusu, také jeho cíle, osobní data účastníků, poučení účastníků vyšetřovacího pokusu.²⁰²

Druhá popisná část protokolu obsahuje popis místa provedení pokusu, podmínky, za kterých byl pokus prováděn včetně takových podmínek, které se v rámci experimentální činnosti nepodařilo navodit. Nadto má popis obsahovat, jaké předměty byly použity, podrobný popis každého pokusu s uvedením účastníků, obsahu činnosti a zvolených postupů.²⁰³

Závěrečná část protokolu obsahuje vyjádření účastníků k průběhu, postupu při vyšetřovacím pokusu, jejich připomínky a návrhy, vyjádření k obsahu protokolu

---

¹⁹⁸ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 481

¹⁹⁹ Tamtéž, str. 482.

²⁰⁰ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 137

²⁰¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 13.03.1989, sp. zn. 1 Tz 4/89

²⁰² PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 482.

²⁰³ Tamtéž.

a požadované změny. Tato část také obsahuje čas ukončení úkonů a podpisové doložky.²⁰⁴

5.4 Rekonstrukce

*Kriminalistickou rekonstrukcí se rozumí metoda obnovení kriminalisticky významných hmotných objektů, situací a skutkových okolností, nebo jejich podstatných znaků, podle původních zachovaných částí objektu, popisu, fotografií či jiných údajů s cílem bezprostředního zkoumání těchto objektů.*²⁰⁵

Podstata rekonstrukce, stejně jako rekonstrukce trestného činu, je vytvoření obdobných objektů (modelů), které v procesu poznání zastupují již zaniklý nebo zdevastovaný originál. V kriminalistické praxi je často nutné znovuobnovit i kriminalisticky relevantní jevy a události, které se odehrály v minulosti a v současné době existují již jen stopy či jiné důkazy jejich existence. Právě tento proces a s ním související postupy jsou označovány v trestním právu i kriminalistice jako rekonstrukce.²⁰⁶

Podstata rekonstrukce spočívá ve vytvoření analogického objektu za účelem zkoumání originálu. Zkoumáním takto vytvořeného modelu získá orgán činný v trestním řízení informace o charakteru o originálu, které mohou být důkazního či nedůkazního charakteru.²⁰⁷

5.4.1 Druhy kriminalistické rekonstrukce

Kriminalistická literatura volí k rozdělení kriminalistické rekonstrukce různá kritéria. Jedním z kritérií je **charakter účasti a pomoci osob** při provedení kriminalistické rekonstrukce. Podle tohoto kritéria odlišujeme kriminalistickou rekonstrukci prováděnou s aktivní účastí osob, kterým jsou známy kriminalisticky významné znaky rekonstruovaného originálu, a to na základě jejich přímé účasti (např. obviněných, svědka). Dále rozlišujeme kriminalistickou rekonstrukci prováděnou na základě všech dosavadních zjištění, a to bez aktivní účasti a pomoci osob.²⁰⁸

---

²⁰⁴ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 482.

²⁰⁵ Tamtéž, str. 483

²⁰⁶ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 139.

²⁰⁷ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 483.

²⁰⁸ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 114.

Podle dalšího kritéria, a to charakteru rekonstruovaných objektů můžeme kriminalistickou rekonstrukci rozdělit do čtyř kategorií: (i) rekonstrukce kriminalisticky významných míst, (ii) rekonstrukce kriminalisticky významných předmětů, (iii) rekonstrukce kriminalisticky významných znaků člověka, (iv) rekonstrukce kriminalisticky významných jednání a událostí.²⁰⁹

Rekonstrukcí kriminalisticky významných míst je zejména **rekonstrukce místa činu**. Tato se provádí zejména v rámci některých vyšetřovacích úkonů, např. rekonstrukce trestného činu a obvykle bývá nezbytná pro jejich provedení, pokud původní místo zaniklo nebo bylo podstatně změněno. Podle cíle a účelu vyšetřovacího úkonu je rekonstruována počáteční nebo konečná struktura místa činu. Rekonstruované místo umožňuje znázornit kriminalisticky významné děje a studovat konečnou strukturu místa činu.²¹⁰

Rekonstrukcí kriminalisticky významných **předmětů** mohou být zkoumány různé předměty, např. věci, listiny, dokumenty, které byly poškozeny, zdevastovány nebo zničeny. Při této rekonstrukci se jedná zejména o obnovení vnějších nebo funkčních vlastností předmětů.²¹¹

V případě rekonstrukce **kriminalisticky významných znaků člověka** se jedná o rekonstrukci vnější podoby člověka a také o rekonstrukci další znaků člověka. V současné době se využívá faciální rekonstrukce obličeje za použití počítačové metody. Výsledek rekonstrukce vnější podoby nenahradí úplně identifikovaný objekt, ale jedná se o pomocný prostředek při zjišťování totožnosti neznámých mrtvol.²¹²

Do rekonstrukce **kriminalisticky významných jednání a událostí** jsou řazeny všechny rekonstrukce dynamických dějů zejména prostřednictvím předvedením pachatelem nebo jiných osoby, které rekonstruovaný děj vnímaly. Tyto rekonstrukce nejčastěji probíhají za přímé účasti osob. Právě pod tuto skupinu řadíme rekonstrukci trestného činu jako specifické metody kriminalistické praxe,

---

²⁰⁹ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 114.

²¹⁰ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Beckovy mezioborové učebnice. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 340.

²¹¹ Tamtéž, str. 341.

²¹² KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 115-116.

kteřá byla novelou trestního řádu zakotvena mezi zvláštní způsoby dokazování ve smyslu § 104d pod názvem rekonstrukce.²¹³

5.4.2 Trestněprávní podmínky rekonstrukce trestného činu

V trestním řádu je rekonstrukce trestného činu zakotvena v ustanovení § 104d TR, a to novelou provedenou zákonem č. 265/2001 Sb., s účinností od 1.1.2002, jako další ze zvláštních způsobů dokazování. Před účinností této novely, trestní řád právní úpravu rekonstrukce neobsahoval, soudní praxe s ní operovala jako se zvláštním druhem ohledání.²¹⁴

Podstata rekonstrukce spočívá v obnovení situace nebo skutkových okolností, za kterých byl nebo měl být spáchán trestný čin nebo které mají vztah k takovému činu. Jedná se o obnovení původních podmínek předchozí události, nebo dílčí situace, a to především na místě činu, kde k nim došlo.²¹⁵

Rekonstrukci lze provést na základě skutkových zjištění, které byly získány z provedených důkazů, a to jejich porovnáním s obnovenou rekonstruovanou situací na místě činu, např. předvedením způsobu vniknutí do uzamčeného objektu. V praxi je možné v průběhu rekonstrukce uskutečnit vyšetřovací pokus.²¹⁶

K rekonstrukci se přistoupí, pokud má dojít obnovením situace a okolností k prověření výpovědi podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka, a jestliže jiné důkazy nepostačují k objasnění věci. Prostřednictvím rekonstrukce jsou tedy znovu obnoveny podmínky spáchání trestného činu, rekonstruována časová posloupnost, návaznost jednání pachatele, dalších osob na místě činu, způsob použití předmětů, nástrojů, pomůcek a jiné. Rekonstruovanou situaci příslušný orgán činný v trestním řízení pozoruje a vyvozuje z nich důkazní závěry pro své rozhodnutí.²¹⁷

Účelem rekonstrukce je prověřit výpověď podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka a zjistit do jaké míry jsou jejich tvrzení pravdivá. Rekonstrukce je tak účelem podobná vyšetřovacímu pokusu ani v tomto

---

²¹³ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021, str. 116.

²¹⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 1560.

²¹⁵ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 140.

²¹⁶ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 1560.

²¹⁷ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 140.

případě není vyloučeno získání nových poznatků, ale není to jejím účelem, na rozdíl od vyšetřovacího pokusu, spíše se jedná o důsledek vyplývající z prověření výpovědi.²¹⁸

V průběhu provádění rekonstrukce nesmí OČTŘ usměrňovat osoby ohledně jejich vykreslování příčin, to jak skutečnosti popisují a znázorňují, v opačném případě by výsledky rekonstrukce mohly být zkresleny a výsledky by pozbyly důkazní význam.²¹⁹

Ust. § 104d odst. 1 TŘ stanovuje subsidiarita rekonstrukce, která má být použita jen tehdy, jestliže jiné důkazy provedené v trestním řízení nepostačují k objasnění věci. V případě, že lze účelu trestního řízení a dostatečného objasnění věci dosáhnout například opětovným výslechem podezřelého, obviněného, svědka, znalce, včetně jejich konfrontace nebo rekognice, nebude rekonstrukce na místě.²²⁰

Ust. § 104d odst. 2 TŘ stran postupu provedení odkazuje na přiměřené užití ustanovení o vyšetřovacím pokusu, tedy § 104c a násl. Při provádění rekonstrukce se tedy uplatňuje zásada subsidiarity, tedy že rekonstrukce nebude provedena v případě, že její účel lze dosáhnout jinak, nebo jestliže její provedení vzhledem k okolnostem nebo osobě podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka není vhodná stránka. Při rekonstrukci prováděné v přípravném řízení, musí být při brána alespoň jedna osoba, která není na věci zúčastněná, ledaže by nemožnost zajistit její přítomnost při rekonstrukci zmařila její provedení (§ 104c odst. 3 TŘ). K rekonstrukci se přibere znalec, pokud je to vzhledem ke skutečnostem, které již vyšly najevo, potřebné. Pokud se rekonstrukce účastní osoba mladší osmnácti let, užije se přiměřeně i § 102 TŘ (§ 104c odst. 3 TŘ). K úkonům, které souvisejí s rekonstrukcí, nesmí být podezřelý, obviněný, poškozený nebo svědek, který má právo odeprít výpověď, žádným způsobem donucován (§ 104c odst. 4 TŘ).²²¹

5.4.3 Taktické zásady rekonstrukce trestného činu

Při rekonstrukci je využívána zásada jediného vedoucí rekonstrukce, která se projevuje ve vedoucí pozici jednoho pracovníka, kterému jsou ostatní účastníci organizačně podřízeni. Tento pracovník, který je pověřen vedením rekonstrukce,

---

²¹⁸ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 140

²¹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu z 25. června 1968, 11 Tz 29/68

²²⁰ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 140.

²²¹ Tamtéž, str. 140-145.

odpovídá za dodržování zákonných postupů a respektování lidské důstojnosti. Organizuje, koordinuje činnosti účastníků rekonstrukce, udílí pokyny obviněnému nebo svědkovi, pokládá otázky, spolupracuje s připravenými znalci, rozhoduje o metodách a prostředcích dokumentace průběhu a výsledků rekonstrukce. Dále kontroluje a srovnává průběh rekonstrukce s dosud nashromážděnými důkazy a hodnotí je.²²²

Dále se uplatňuje zásada shromáždění dostatečného množství důkazů před rekonstrukcí. Jak vyplývá ze znění této zásady, je potřeba získat znaky z opatřených důkazů, které budou při rekonstrukci použity k dosažení shodnosti s původní událostí.²²³

Další je zásada ostražitosti, která má vést k nerušenému průběhu rekonstrukce trestného činu. Iniciativa obviněného, v jehož přítomnost se rekonstrukce koná, může vést k narušení tohoto úkonu, např. pokusem o útěk obviněného, napadení policistů. Je tedy namístě bedlivě pozorovat a střežit obviněného a neustále kontrolovat jeho činnost.²²⁴

Důležitá je i zásada oddělenosti, která vyžaduje v případě potřeby rekonstrukce z několika obviněnými, aby tyto byly provedeny s každým z obviněných samostatně.²²⁵

5.4.4 Průběh rekonstrukce

Před provedením samotné rekonstrukci je nezbytná její příprava, spočívající v analýze dosud nashromážděných materiálů, za účelem odhalení rozporu a mezer dokazování. V další fázi přípravy rekonstrukce je potřeba učinit řadu organizačních opatření, zejména podrobně vypracování plánu rekonstrukce trestného činu. Tento plán obsahuje určení místa, doby provedení rekonstrukce, určení maket nástrojů, určení technických prostředků kriminalistické dokumentace, účastníků apod. Příprava pokračuje i po příjezdu na místo provedení rekonstrukce, kdy je potřeba zajistit místo rekonstrukce před vstupem nepovoláných osob, provést orientační obhlídku místa činu, zajistit dokumentaci výchozí situace před provedením rekonstrukce, zajisti přítomnost nezúčastněné osoby, instruovat účastníky rekonstrukce, zabezpečit ostrahu obviněného...

---

²²² MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Beckovy mezioborové učebnice. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 343

²²³ Tamtéž, str. 344

²²⁴ Tamtéž.

²²⁵ Tamtéž.

Na začátku samotné rekognice vyšetřovatel seznámí všechny účastníky rekonstrukce s cílem rekonstrukce. Osoba, na základě jejíž výpovědi se rekonstrukce koná, tedy subjekt rekonstrukce, by se měla vyjádřit ke shodnosti podmínek místa rekonstrukce. Poté by subjekt rekonstrukce měl sdělit jakým způsobem a proč se na dané místo dostal, poté demonstrovat svůj pohyb v prostoru a v logické návaznosti předvést spáchání trestného činu. Při předvádění daných činností používá subjekt figuranty, kteří danou činnost imitují podle pokynů vyšetřovatele. Tímto způsobem lze znovu obnovit všechny podstatné situace a činnosti které proběhly při spáchání trestného činu. Subjekt současně může upřesnit svou předchozí výpověď, pokud si v souvislosti s rekognicí uvědomil další skutečnosti. V závěru rekonstrukce vyzve vyšetřovatel znalce, obhájce, zda nemají k subjekt nějaké dotazy či připomínky k průběhu a výsledkům rekonstrukce.²²⁶

5.4.5 Dokumentace rekonstrukce

Obdobně jako tomu bylo v případě výše uvedených zvláštních způsobů dokazování, procesním dokumentem rekonstrukce trestného činu protokol, ve smyslu ust. § 55 odst. 3 TŘ. Protokol by měl mimo obecné náležitosti obsahovat popis okolností, za kterých byla rekonstrukce provedena, také popis jejího průběhu a popis výsledku. Dle kriminalistické praxe byla vytvořena struktura protokolu o rekonstrukci, která obsahuje úvodní, popisnou a závěrečnou část.²²⁷

Úvodní část protokolu obsahuje informace, na základě kterých je rekonstrukce prováděná a také stanovení jejího cíle, seznam použitých maket, věcných důkazů a jiných předmětů, které byly použity při rekonstrukci, prohlášení o dobrovolnosti účasti obviněného na úkonu, vymezení místa provedení rekonstrukce trestného činu, čas započetí úkonů, vyjádření ke shodnosti podmínek místa rekonstrukce trestného činu.²²⁸

Popisná část protokolu obsahuje výstižný popis průběhu a výsledků prováděné rekonstrukce. V této části mají být zaznamenány jednotlivé významné epizody rekonstruovaného děje, současně průběh rekonstrukce jako celku. V této části by měl být protokolován i slovní doprovod osoby rekonstruující trestný čin a

---

²²⁶ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Beckovy mezioborové učebnice. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 342-346

²²⁷ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2004, str. 371

²²⁸ Tamtéž.

doslovné formulace otázek znalců, obhájců či samotného orgánu činného v trestním řízení a odpovědi osoby na tyto otázky.²²⁹

V závěrečné části protokolu jsou uvedeny případné návrhy námítky nebo žádosti účastníků rekonstrukce, čas ukončení úkonu, čas a místo sepsání protokolu o rekonstrukci trestného činu, odkaz na další dokumentaci (např. videodokumentace, zvukový záznam, fotodokumentace) a podpisy všech účastníků úkonu.²³⁰

5.4.6 Hodnocení průběhu rekonstrukce výsledků

Hodnocení průběhu rekonstrukce je součástí závěrečné fáze rekonstrukce. Věrohodnost údajů získaných při rekonstrukci je závislá na věrohodnosti informací poskytnutých o původní situaci, na jejichž základě byla rekonstrukce trestného činu provedena. Některými kriminalisty je doporučeno provádět hodnocení výsledků a průběhu rekonstrukce ve dvou fázích. V první části hodnocení je doporučen hodnotit průběh a výsledky rekonstrukce, a to vzhledem k hodnověrnosti a objektivitě jejího průběhu a dosažených výsledků. V této fázi je potřeba posuzovat shodnost podmínek, za které proběhl trestný čin s podmínkami, v níž byla následná rekonstrukce provedená, a také psychologické faktory ovlivňující činnost subjektu rekonstrukce s ohledem na podmínky, které se nezdařilo obnovit. V druhé fázi hodnocení se doporučuje hodnotit průběh a výsledky rekonstrukce v kontextu s důkazy již získanými v trestní věci. V případě, že výsledky rekonstrukce jsou v rozporu s některými již zjištěnými skutečnostmi, je na místě zvážit důvody rozporů, a především posoudit jejich význam pro objektivní zjištění skutkového stavu věci.²³¹

5.5 Prověрка na místě

Prověрку lze definovat, jako „specifickou metodu kriminalistické praktické činnosti spočívající v tom, že vyslechnutá osoba dobrovolně ukáže místa a objekty spojené s vyšetřovanou událostí, popíše na místě okolnosti potřebné k objasnění vztahu určitých objektů k vyšetřované události a demonstruje některé činnosti, přičemž vyšetřovatel zkoumá ukázané místo a objekty, porovnává výpověď s

---

²²⁹ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2004, str. 371.

²³⁰ Tamtéž.

²³¹ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 145.

faktickou situaci místa a dokumentuje průběh a výsledky prověrky výpovědi na místě.“²³²

Přestože je zákonná úprava v § 104e TŘ označuje tento institut jako prověrku na místě, kriminalistickými publikacemi a praxí je tento úkon označován jako prověrka výpovědi na místě.²³³

Tato metoda spočívá v hodnocení věrohodnosti výpovědi obviněného či svědka, kdy je potřeba ověřit, zda vyslechnutá osoba získala informace, které uvádí tím, že se sama účastnila vyšetřované události. K prověření věrohodnosti konkrétních faktických údajů, které jsou vázány na určité místo, je vhodné použít prověrky výpovědi na místě.²³⁴

Prověrka na místě spočívá na zásadě dobrovolnosti účasti osoby, jejíž výpověď se prověřuje, tato osoba totiž musí dobrovolně a ze své vůle ukázat místa a objekty o kterých vypovídala. S touto zásadou souvisí zásada iniciativy této osoby, jejíž výpověď se prověřuje, neboť bez této iniciativy by provádění prověrky nemělo smysl, ovlivňování takové osoby by zkreslovalo objektivnost postupu. Další zásadou je aktivní působení vyšetřovatel v průběhu prověrky, tento musí porovnávat výpověď s faktickou situací a vyžadovat od osoby objasnění vyvstalých problémů a také zajišťovat ohledání místa a označených objektů.²³⁵

Od prověrky výpovědi na místě je potřeba odlišit výslech na místě činu. K výslechu na místě činů se přistupuje za účelem vyvrácení dříve učiněné lživé výpovědi. Výslech probíhá na určitém místě, které se vztahuje k výpovědi, vyšetřovatel znovu vyslýchá již dříve vyslechnutou osobu, a demonstruje důkazy zajištěné na tomto místě, které jsou v rozporu s dříve učiněnou výpovědí. K tomu vyšetřovatel požaduje logické objasnění rozporů. Vyslýchaná osoba tak objasňuje rozpory mezi svou původní výpovědí a skutečnostmi demonstrovanými, případně doplňuje svou původní výpověď.²³⁶

Prověrku výpovědi na místě nelze zaměňovat ani s rekonstrukcí, neboť v případě prověrky výpovědi na místě nejde o obnovení situace, ale jen o ověření a upřesnění určité výpovědi. Jedná se tedy o užší úkon, zpravidla prováděný jen za

---

²³² MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2004, str. 341.

²³³ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 145

²³⁴ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Beckovy mezioborové učebnice. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 316.

²³⁵ Tamtéž.

²³⁶ Tamtéž, str. 317

účasti vyslechnuté osoby a zaměřený pouze na jednu či několik skutkových okolností.²³⁷

Prověrku je nutné odlišit i od vyšetřovacího pokusu, a to zejména z toho důvodu, že prověrka výpovědi na místě nemá experimentální charakter. K provedení prověrky není zapotřebí a není to ani vhodné upravovat situaci na místě, kde se provádí. Prověrce výpovědi na místě se nevytváří zvláštní podmínky pro její provedení, jako je tomu u vyšetřovacího pokusu. Účelem prověrky je ověření výpovědi na místě, kde došlo k určité události. U prověrky je nezbytné aktivní účast vyslechnuté osoby, naopak vyšetřovací pokus lze provést v laboratorních podmínkách bez účasti této osoby.²³⁸

5.5.1 Trestněprávní charakteristika prověrky výpovědi na místě

Do doby novelizace trestního řádu nebyla prověrka upravená zákonem, praxe ji považovala za kombinaci výslechu, ohledání, rekognice, vyšetřovacího pokusu a rekonstrukce a také za specifickou metodu kriminalistické praktické činnosti.²³⁹

Při prověrce na místě, vyslechnutá osoba, podezřelý obviněný, svědek, ukazuje místa a objekty spojené s vyšetřovanou událostí, popíše na místě okolnosti potřebné k objasnění vztahu určitých objektů k této události a demonstruje určitou činnost, o které vypovídala. Tuto činnost orgán činný v trestním řízení pozoruje, zaznamenává a porovnává se skutečnostmi uvedenými v prověřované výpovědi.²⁴⁰

Při prověrce na místě prováděné v přípravném řízení se za podmínek uvedených v § 165 odst. 2, 3 TŘ může zúčastnit obhájce, pokud ho obviněný má. Pokud se prověrky účastní svědek, který je obětí trestného činu, má právo na doprovod svého důvěrníka, dle § 21 ObTČ.

Ustanovení § 104e TŘ o prověrce na místě se uplatní také v řízení proti mladistvému²⁴¹ a v řízení vedeném proti právnické osobě.²⁴²

Na postup při provádění prověrky na místě se dle § 104d odst. 2 TŘ přiměřeně užije ustanovení o vyšetřovacím pokusu.

²³⁷ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 1564.

²³⁸ Tamtéž.

²³⁹ Tamtéž, str. 1563.

²⁴⁰ Tamtéž, str. 1563

²⁴¹ § 291 TŘ, § 1 odst. 3 ZSM

²⁴² § 1 odst. 2 TOPO

5.5.2 Příprava prověrky výpovědi na místě

Příprava začíná po získání dobrovolného souhlasu dříve vyslechnuté osoby s účastí na tomto úkonu, a současně projevem iniciativy této osoby účastnit se úkonu. Dále je potřeba analyzovat podanou výpověď a ostatní dosud nashromážděné důkazy. Následně je potřeba určit cíl prověrky a úlohy které má splnit, stanovit dobu provedení, s ohledem na konkrétní vyšetřovací situaci lze doporučit provedení prověrky výpovědi na místě bezprostředně po výslechu nebo za dva až tři dny po výslechu, následně stanovit výchozí bod prověrky, stanovit účastníky, určit způsob a metody dokumentace průběhu a výsledků prověrky, zajistit prostředky dokumentace, rozhodnout o předběžné obhlídce místa prověrky, provést instruktáž účastníků prověrky.

5.5.3 Taktika provedení prověrky výpovědi na místě

Taktika provedení závisí na procesním postavení osoby, jejíž výpověď se prověřuje a také na cíli, kterého má být prověrkou dosaženo. Také záleží na charakteru konkrétního místa, kde má být úkon proveden a na konkrétní vyšetřovací situaci. Prověrku výpovědi na místě lze začít v úřadovně vyšetřovatele, kde je potřeba provést formální náležitosti, např. zadokumentování dobrovolnosti účasti osoby. Následně je tato osoba vyzvána, aby určila, od kterého místa je schopná se zorientovat, a odkud by měla prověrka začít. Tento bod začátku prověrky výpovědi na místě je takzvaným *výchozím bodem* prověrky. Od výchozího bodu je osobě umožněno, aby sama určila směr pohybu, neurušeně si obhlédla místo a zorientovala se na něm. Osoba na místě určí změny oproti původní situaci, označí jednotlivé objekty, stopy či důkazy a označí opěrné a orientační body. Opěrnými body jsou přesná místa, která se vztahují k popisované události. Orientačními body jsou výrazné objekty, které umožňují snadnou orientaci na místě.²⁴³

Kriminalistickou praxí je doporučen postup prověrky: a to nejprve zahájením volného vyprávění osoby, poté průběžného označování jednotlivých míst a objektů, které se vztahují k objasňovanému případu, následné pokládání doplňujících otázek a na závěr může být požadována demonstrace některých činností. V případě, že je potřeba provést prověrku výpovědi na místě s více osobami, je doporučeno uskutečnit jednotlivé prověrky samostatně. V průběhu

---

²⁴³ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Beckovy mezioborové učebnice. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 318.

prověrky je potřeba průběžně vyhodnocovat její výsledky a porovnávat je s dříve podanou výpovědí.²⁴⁴

5.5.4 Dokumentace prověrky výpovědi na místě a její hodnocení

Základem dokumentace provedení prověrky výpovědi na místě je protokol, ve smyslu § 55 TŘ. Mimo obecné náležitosti musí tento protokol obsahovat volnou výpověď osoby, jejíž výpověď je prověřována, a to k místu a počátku prověrky, jakož i ke změnám na místě prověrky. Dále protokol obsahuje údaje k průběhu cesty na místo, popis místa konání prověrky výpovědi na místě, chování osoby na místě, směr postupu, místa jednotlivých zastavení a způsob označení kriminalisticky relevantních objektů, údaje o označených objektech, údaje o demonstrováných činnostech, otázky kladené vyšetřovatelem a odpovědi na ně. V závěrečné části musí být uvedeny doplňující údaje, zejména odkaz na dokumentaci, která byla pořizována. Kromě protokolu je pořizován i dokumentační obraz průběhu, zejména videozáznamem, fotodokumentací. Na závěr protokol podepisující všichni účastníci prověrky výpovědi na místě.²⁴⁵

Při hodnocení průběhu a výsledků prověrky, které probíhá v průběhu celé prověrky výpovědi na místě, se zjišťuje zejména shoda mezi původní výpovědí a objektivními zjištěními učiněnými na místě. Dále se hodnotí rozdílnosti a určuje se jejich význam pro hodnověrnost výpovědi. Na místě je vhodné také hodnotit orientaci a pohyb osoby, jejíž výpověď se prověřovala. Na závěr je nutné srovnat výsledky prověrky s dosud shromážděnými fakty a zjistit, zda na sebe navazují a v souvislosti s tím určit, zda byl splněn stanovený cíl prověrky a jaký je jeho přínos pro proces vyšetřování.²⁴⁶

6. Vyšetřovací hypnóza

Tzv. vyšetřovací hypnóza, které je předmětem této kapitoly byla organizačně včleněna za zvláštní způsoby dokazování v trestním řízení, které mají svou platnou právní úpravu v trestním řádu, je ale na místě uvést, že tento institut není součástí vyšetřovacích úkonů v trestním řízení a nemá svou právní úpravu pro jeho legitimní aplikaci. Následující kapitola je tak věnována tomuto alternativnímu

---

²⁴⁴ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Beckovy mezioborové učebnice. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 318

²⁴⁵ CHMELÍK, Jan a kol. *Rukověť kriminalistiky*. 1. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, str. 178-179.

²⁴⁶ MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Beckovy mezioborové učebnice. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 319.

nástroji aplikovatelnému při vyšetřování a objasňování trestných činů, přičemž jeho aplikovatelnost bude rozebrána níže.

Nad rámec vyšetřovací hypnózy lze uvést také další moderní metodu spojenou s vyšetřováním a objasňováním trestných činů, kterou je fyziodetekční vyšetření, známější pod označením detektor lži.²⁴⁷ Tomuto tématu je ale věnováno podle názoru autorky dostatek prostoru, proto bude následující část věnována výlučně vyšetřovací hypnóze, a otázkám s ní související, přestože se může jednat o velmi sporný institut.

6.1 K pojmu hypnóza

Pojem hypnóza (*hypnosis*) je termínem anglického lékaře Jamese Braida, který takto označil uměle navozený, změněný stav vědomí vyznačující se zvýšenou sugestibilitou a hyperkoncentrací pozornosti, projevující se ztrátou „já“, pasivitou, poslušností k příkazům hypnotizéra, někdy se užívá k terapeutickým účelům. Hypnóza je označovaná také jako sociální interakce, při které jedna osoba reaguje na sugesci nabízené druhou osobou, výsledkem hypnózy jsou tak změny vnímání, paměti, a volního jednání, jako například pozornost selektivně zaměřená pouze na hlas hypnotizéra, zkreslení reality, vznik bohatých fantazijních prožitků, ve vyhraněných případech může mít sugesci charakter nutkavého jednání.²⁴⁸

6.2 Historie hypnózy

S hypnózou se lze setkat již ve starověkém Egyptě a Řecku, *hypnos* je řecké slovo, které znamená spánek. Hypnóza byla používána v tamějších náboženských střediscích k navození snů, které byly poté analyzovány, a tak mělo dojít k řešení těžkostí, které lidi sužovaly. Hypnotické procedury a stavy transu byly zaznamenány v praxi šamanismu, druidismu, voodoo, jógy a také mnoha náboženství.²⁴⁹ S moderní hypnózou je spojen rakouský lékař Franz Mesmer (1734-1815), který je znám pro pojem vytvořený ze jeho jména tzv. mesmerismus. Vytvořil teorii animálního magnetismu, podle kterého jsou choroby výsledkem překážky toku magnetických sil v těle. Věřil, že může skladovaný animální magnetismus přenášet na pacienty tzv. mesmerickými tahy, udržoval tak pacienty v klidu a rukama jim někdy celé hodiny kroužil kolem těla. Svým jednáním a

---

²⁴⁷ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 175.

²⁴⁸ HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-717-8303-X, str. 201-202.

²⁴⁹ MCKENNA, Paul. *Svět hypnózy*. Praha: Columbus, 1995. ISBN 80-901-7277-6, str.11.

důvěrou v sebe aplikoval nepřímou sugesci na pacienta, který byl v podstatě účinný a pacientovi opravdu přivodil trans. Obecně byla ale tato metoda společností velmi odmítána. Mesmerismus se snažil aplikovat i John Elliotson (1791–1868), profesor Londýnské univerzity, který ovšem také neuspěl. James Braid (1795–1860), původně oční lékař ve Skotsku, který hypnózu pojmenoval, se k ní dostal vlastně náhodou. Podle všeho potkal pacienta v čekárně, který strnule koukal na lampu, poté co mu Braid dal několik příkazů a pacient vše provedl, začal se intenzivněji zajímat o tuto problematiku. Zjistil, že je důležité, aby nechal pacienta při hypnóze na něco fixovat, právě *swinging watch* (tzv. houpající se hodinky), které jsou nejznámějším objektem spojovaným s hypnózou, byly v té době nejpoužívanějším předmětem fixace. Britský chirurg v Indii James Esdaile (1808–1859) objevil účinky hypnózy při odstraňování bolesti a provedl stovky operací s využitím hypnózy jako anestetika. O svém objevu ale nedokázal v medicínském prostředí prorazit, a tak hypnóza zůstala jako alternativní forma medicíny. O hypnóze se krátce zajímal také Sigmund Freud (1856–1939) a nejprve ji aktivně využíval, poté se ale začal více soustředit na psychoanalýzu, při které analytik poslouchá pacienta. V oboru klinické hypnózy se později prosadil doktor Milton H. Erickson (1901–1980), který dokázal využívat hypnózy k uzdravení a to prostřednictvím tzv. nepřímé hypnózy, kdy ani nemusel použít slovo hypnóza, aby uvedl člověka do transu.²⁵⁰ Hypnóza se tak postupně dostala do medicínského prostředí, zvláště se osvědčila pro léčbu posttraumatického stresu v důsledku světových válek. V roce 1955 byla hypnoterapie Britskou lékařskou asociací uznána za právoplatnou lékařskou metodu, následně o tři roky později také Americkou lékařskou asociací.²⁵¹

6.3 Hypnóza z pohledu forenzní psychologie

Z hlediska forenzní psychologie je na hypnózu nahlíženo jako na změněný stav vědomí a z toho důvodu zkoumá, možnou viktimizaci při použití hypnózy a na druhou stranu osvěžující účiny na paměť vyslýchaných osob.²⁵²

Viktimizací je rozuměn proces, ve kterém se z jedince stává oběť trestného činu. V souvislosti s hypnózou vyvstává otázka, zda není možné její zneužití ke spáchání trestného činu, tedy že hypnotizér zhypnotizovaného přiměje ke spáchání

---

²⁵⁰ MCKENNA, Paul. *Svět hypnózy*. Praha: Columbus, 1995, str.12-15.

²⁵¹ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 191-192.

²⁵² ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, str. 408.

trestné činnosti jako slepého nástroje. Nebo může hypnotizér využít bezbrannosti zhypnotizované osoby a učinit z ní oběť trestného činu, např. znásilnit zhypnotizovanou ženu. Přestože se nepodařilo prokázat, že by zhypnotizovaný mohl být zmanipulován k chování, které by se mu běžně přičilo, tedy že nejedná ani v hluboké hypnóze v rozporu se svým svědomím, převládá jednoznačně zamítavé stanovisko ohledně jejího použití. Experimenty s hypnózou a s pokusem přimět někoho ke spáchání trestného činu byly neúspěšné, hypnotizovaný procítá z hypnózy, je neklidný nebo pokyn nevykoná. Hypnóza je také závislá na důvěře k hypnotizérem a aktivní spolupráci, podle odborníku je tedy zcela vyloučena představa, že by někdo mohl být násilím zhypnotizován a přiměn ke spáchání trestného činu. Také vlivem hypnotické sugesce není podle všeho možné překonat morální hranice a svědomí hypnotizovaného.²⁵³

Použití hypnózy lze dospět k odblokování paměti a docílit tak nárustu schopnosti vybavovat si paměťové stopy, někteří odborníci uvádí zvýšení paměťového systému až o 16 až 20 % ve srovnání s bdělým stavem. Právě tento účinek hypnózy je podkladem pro úvahy k použití hypnózy ve výslechových situacích, kdy si vyslýchaná osoba chce vzpomenout a přispět k objasnění událostí, ale nemůže si vzpomenout. Právě pro takto použitou hypnózu se užívá název vyšetřovací hypnóza.²⁵⁴

Příkladem pro úspěšné využití vyšetřovací hypnózy byl pokus amerického policejního psychologa M. Reiserera, který v 70. letech aplikoval vyšetřovací hypnózu při vyšetřování závažné trestné činnosti. Pro značný úspěch vyškolil skupinu policistů, kteří následně také byli schopni aplikovat vyšetřovací hypnózu a postupně se skupina vyškolených policejních detektivů rozšířila a po desetiletém prověřování bylo zjištěno, že vyšetřovací hypnóza je velmi užitečnou v případě, kdy běžné postupy selhaly. Údaje získané za použití hypnózy byly z 90 % přesné a pravdivé a v rámci tohoto projektu bylo s pomocí hypnózy vyřešeno 65 % těžko objasnitelných případů.²⁵⁵

Vyšetřovací hypnóza je definována Jeromem Beachemenem jako zvláštní vyšetřovací názor, založený na zvýšení vnímavosti. Její účelem je obnovit vnímanou událost nebo jev, které jsou uloženy v paměti osoby, aby tak byly získány informace potřebné k vyšetřování. Praxím bylo prokázáno, že informace získané

---

²⁵³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, str. 409

²⁵⁴ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998, str. 165-166.

²⁵⁵ Tamtéž, str. 409.

vyšetřovací hypnózou jsou značně spolehlivé a hypnotizované osoby neztrácejí rozlišovací schopnost mezi jednotlivými událostmi. Celý průběh je přísně opatřen procesními pravidly, v průběhu celého sezení je prováděn audiovizuální záznam, ze strany hypnotizéra nesmí být používány navádějící otázky, je zakázáno vnést do paměti hypnotizovaného nové informace. Porušení procesních pravidel může vést k nepřipustnosti výslechu před soudem. Vyšetřovací hypnózu provádí většinou jen osoby s platným osvědčením, které absolvovaly specializační školení. V USA je vyšetřovací hypnóza používána zejména v trestních věcech.²⁵⁶

6.4 Kognitivní interview

Kognitivním interview je zvláštní postup při výslechu, který je určitým mezikrokem mezi standardním výslechem a vyšetřovací hypnózou. Toto bylo vypracováno skupinou odborníků vedených policejním psychologem Geiselmanem, kteří vytvořili postup tohoto, prakticky přesně stanoveného vedené výslechu. Způsob vedení výslechu má podporovat maximální paměťový výkon vyslychané osoby. Použije se v případě, kdy výslech je nejdůležitějším zdrojem poznatků, neboť nejsou k dispozici jiné, např. v případě únosů nebo rukojmích. Provedení interview spočívá na psychologických poznatcích o fungování paměti. Ve zkratce se jedná o myšlenkový návrat do původní situace vnímání, kdy je vyslychaný vyzván, aby sděloval vše, co ho napadá, poté se vyslychaná soustředí na vzpomínky, které se mu vybaví nejvýrazněji až po ty ostatní, podle systematiky svého uvážení a na závěr se vyslychaný pokouší vylíčit předmětnou situaci z jiné perspektivy.²⁵⁷

6.5 Využití hypnózy v českém trestním řízení

I když je hypnóza již vědou uznávaná, není zcela jasné, co je její pravou podstatou, lze ale říci, že hypnóza jistým způsobem ovlivňuje lidské podvědomí a ovládá nepodmíněné reflexy.²⁵⁸ Její využití v českém trestním řízení nemá procesní význam, její použití je možné pouze jako subsidiárního mimoproceného prostředku. Přistupuje se k ní jen v závažných případech, kdy jsou jiné důkazní

---

²⁵⁶ CHROMÝ, Jakub. Vyšetřovací hypnóza v trestním řízení?. *Trestněprávní revue*, 2006, č. 7, str. 210-213.

²⁵⁷ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, str. 411-413.

²⁵⁸ NEČAS, Stanislav a KALENDA, Jiří. Využití hypnózy ve forenzní praxi. In: *Sborník příspěvků z 6. ročníku mezinárodní vědecké konference „bezpečná Evropa 2013“ - Secure Europe 2013: the collection of contributions of the 6th international scientific conference : Karlovy Vary ...* Praha: Vysoká škola Karlovy Vary, 2013, str 94.

prostředky vyčerpány a zároveň lze předpokládat, že přinese poznatky pro další vyšetřování a může napomoci k vytvoření nových vyšetřovacích verzí. Takto získané informace ale musí být potvrzeny dalšími důkazy, samy o sobě nemají soudní relevanci. Vyšetřovací hypnózu může provádět pouze znalec nebo osoba s platným osvědčením a specializačním školením, stojící mimo strukturu Policie ČR. Vyšetřovaná osoba musí o tento postup přímo požádat a souhlasit s jeho provedením. Jedná se zejména o případy, kdy svědek chce vypovídat, ale v důsledku posttraumatického šoku si na událost nevzpomíná.²⁵⁹

S ohledem na využití vyšetřovací hypnózy v podmínkách USA lze snadněji nahlížet na příkladnou aplikaci v českém právním pořádku. Je důležité zmínit, že OČTŘ musí v každé fázi trestního řízení znát, jaký okruh okolností je potřeba zjišťovat a zda je k dispozici takový okruh důkazů, který je zárukou správného zjištění těchto okolností.²⁶⁰ Právě z tohoto hlediska jsou významné osoby, které danou skutečnost vnímaly svými smysly a mohou přispět k jejímu objasnění. Právě jedním z prostředků, která by mohl sloužit k objasnění je vyšetřovací hypnóza.

S ohledem na použití by bylo vhodné využít prostředek vyšetřovací hypnózy jen jako subsidiární prvek, tedy v případě, kdy jsou vyčerpány všechny jiné důkazní prostředky a není tedy možné dosáhnout objasnění skutečností jinak.

Za hlavní podmínku uskutečnění hypnózy by bylo na místě stanovit dobrovolnost, jedinec by tedy nejen měl plně souhlasit s provedením vyšetřovací hypnózy, ale měla by být provedena výslovně na jeho žádost. Vyšetřovací hypnóza podle výše uvedeného zaznamenává největší výsledky v případě vybavování si paměťových stop u osob v procesním postavení svědka. Pokud by tedy svědek chtěl vypovídat, přispět tak k objasnění věci, mohl by se dobrovolně podrobit vyšetřovací hypnóze, přičemž by mohl svůj souhlas vzít kdykoliv zpět.

Vyšetřovací hypnóza by mohla být obdobným způsobem provedena i u obviněného, pokud by si sám tuto možnost vyžádal. Zůstává ale otázkou faktické použití výsledků vyšetřovací hypnózy, a to v případě, kdy obviněný, který nemá povinnost vypovídat, sdělí informace, které by byly v rozporu s jeho zamýšlenou obhajobou.

---

²⁵⁹ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018, str. 196-197.

²⁶⁰ NEČAS, Stanislav a KALENDA, Jiří. Využití hypnózy ve forenzní praxi. In: *Sborník příspěvků z 6. ročníku mezinárodní vědecké konference „bezpečná Evropa 2013“ - Secure Europe 2013: the collection of contributions of the 6th international scientific conference : Karlovy Vary ...* Praha: Vysoká škola Karlovy Vary, 2013, str. 104-105

K provádění vyšetřovací hypnózy by měla být ustanovena osoba se speciálními odbornými znalostmi, ideálně přímo znalec zapsaný v seznamu znaleců. V tomto směru ale lze vyjádřit obavu, že s ohledem na specifickou úkonu by nebylo možné opatřit znalce pro každé provedení tohoto úkonu, proto by bylo možné uvážit, zda by nebylo dostatečné vyškolení pracovníků Policie ČR, kteří by absolvovali potřebný odborný kurz. Lze předpokládat, že provedení úkonu si vyžaduje jisté osobnostní vlohy, například stran vhodného psychologického působení na vyslýchaného, pravděpodobně by za tímto účelem mohly být rozšířeny řady Policie ČR o specializované oddělení.

Ohledně dokumentace v průběhu provedení bude nezbytné pořizovat audiovizuální záznam a před samotným úkonem provést výslech osoby. Výslech by tak byl součástí úkonu, obdobně jako při rekognici (§ 104b odst. 2 TR), který by probíhal jako standardní výslech v rámci, kterého by byly stanoveny ony okolnosti, či jejich okruhy, které budou předmětem vyšetřovací hypnózy.

Výše uvedené nástiny právní úpravy jsou jen v rovině úvahy stanovené autorkou této práce, přičemž by si tato problematika vyžádala jistě hlubší právní úvahu s ohledem na všechny možné aspekty, které mohou vyvstat společenskou debatou. Závěrem lze shrnout, že nejvýznamnějším odpůrci této metody budou pravděpodobně právě právníci v obavě, že vyšetřovací hypnózou bude do paměti hypnotizovaného vnesena mylná představa, myšlenka či celá událost, kterou tato osoba bude přesvědčivě interpretovat jako svědek. Určitě lze také polemizovat nad zásahem do osobní integrity, kterým práce s lidským podvědomím bezpochyby může být, a zda tento zásah je ještě přípustným a dostatečně bezpečným.

7. Hodnocení úpravy *de lege lata*

Do novely provedené zákonem č. 265/2001 Sb., nebyl v trestním řádu upraven postup při provádění do té doby často využívaných úkonů (konfrontace, rekognice, vyšetřovací pokus, rekonstrukce, prověrka na místě). V zájmu právní jistoty, již několikrát výše zmíněnou novelou, byly tyto začleněny do třetího oddílu, hlavy páté trestního řádu pod souhrnným názvem *některé zvláštní způsoby dokazování*. K právní úpravě byly využity poznatky kriminalistické praxe, které jsou k jejich provádění nezbytné.²⁶¹

---

²⁶¹ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, č. 265/2001 Dz

Skutečnost, že právní úprava těchto způsobů dokazování není vyčerpávající, je zjevná. Zákon tak stanovuje určité standardy pro použití těchto důkazních prostředků, ale nevěnuje se problematickým aspektům důkazní síly, zejména v případě, kdy neexistují další jednoznačné důkazy. Tato mezera je následně zaplněna judikaturou, která se aktivně věnuje použitelnosti důkazům opatřených zvláštními způsoby dokazování. Judikatura se opakovaně věnovala zejména důkazní síle provedené rekognice, ke které Ústavní soud vyložil, *Je-li rekognice rozhodujícím usvědčujícím důkazem, je třeba při jejím provádění přijmout taková opatření, která zvyšují její důkazní sílu, aby bylo předejito pochybnostem, zda byl pachatel správně identifikován. V opačném případě se zvyšuje možnost mylné identifikace, což může vést k porušení zásady presumpce nevinny.*²⁶² Současně se soud vyjádřil k opakované rekognici, a to ohledně opětovného ukázání osoby poznávající osobě, která byla již rozpoznána, neboť jakákoliv další rozpoznání jsou méně spolehlivé, a to i v případě dodržení zákonem stanoveného časového odstupu. Na základě tohoto výkladu, je prakticky ustanovení konkrétně § 104b odst. 4 TŘ nepoužitelné nebo v případě, kdy rekognice osob *in natura* následuje po provedené rekognici podle fotografie, je tato prakticky nepoužitelná, neboť její důkazní síla je značně oslabena. Ústavní soud se při posouzení důkazní síly rekognice opírá o poznatky z oboru psychologie a kriminalistiky, konkrétně shrnul možná opatření zvyšující důkazní sílu rekognice ve svém nálezu sp. zn. I. ÚS 3709/16 ze dne 20.6.2017 a opakovaně tyto kriminalistické poznatky citoval ve své judikatuře.²⁶³

V souvislosti s právní úpravou rekognice v trestním řádu chybí významná část, částečně dovozená judikaturní praxí, a to týkající se poučení poznávané osoby, tak i osoby poznávající. Jak bylo uvedeno v kapitole věnující se právní úpravě rekognice, Ústavní soud uzavřel, že strpění rekognice tedy pouze pasivní účast na rekognici nelze označit za donucování k sebeobviňování či usvědčování, obviněný je tedy povinen ji strpět.²⁶⁴ O této skutečnosti by měl být poznávaný poučen.

V souvislosti s výše uvedeným vyvstává otázka, zda by ony kriminalistické poznatky neměly být propsány do právní úpravy, aby tak byla zvýšená právní jistota, a současně aby orgány činné v trestním řízení provádějící nejen rekognici,

---

²⁶² Nález Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2020, sp. zn. II. ÚS 2016/20

²⁶³ Usnesení sp. zn. III. ÚS 1946/17 ze dne 23. 8. 2017, body 15-16; usnesení sp. zn. III. ÚS 1350/18 ze dne 30. 8. 2018, body 22-25; usnesení sp. zn. III. ÚS 1581/18 ze dne 4. 9. 2018, bod 17).

²⁶⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 528/06

disponovaly patřičnou oporou v legislativní úpravě, a nemusely zvyšovat důkazní sílu těchto úkonů na základě rozsáhlých judikatorních poznatků.

Stran právní úpravy dalších způsobů dokazování můžeme nalézt drobné nedostatky, které řeší kriminalistická praxe a vykládá z taktického hlediska vhodný způsob aplikace. V případě konfrontace není patrné, kolik osob může být konfrontaci vystaveno současně, ust. § 104a odst. 1,2 TŘ zmiňuje jednotné číslo konfrontovaných osob, kriminalistická praxe ovšem zná i konfrontaci kruhovou a kombinovanou, která je použitelná, pokud je provedena zákonným způsobem.

Právní úpravu vyšetřovacího pokusu kritizuje z terminologického hlediska doc. Konrád, který nepovažuje podstatu vyšetřovací pokusu dostatečně vyjádřenou v zákonné úpravě. Navrhuje tak *de lege ferenda* úpravu ust. § 104c odst. 1 TŘ, místo současného znění: „*Vyšetřovací pokus se koná, mají-li být pozorováním...*“ na: „*Vyšetřovací pokus se koná, mají-li být prováděním pokusů...*“, která by měla více vystihnout podstatu vyšetřovacího pokusu.²⁶⁵

Ohledně vyšetřovacího pokusu je také možné přemýšlet nad nejednotou terminologií, zatímco kriminalistickou praxí bývá označován jako kriminalistický experiment, právní úprava trestního řádu používá označení vyšetřovací pokus.

Obdobná problematika terminologie je v případě rekonstrukce v ust. § 104d TŘ. Zatímco kriminalistická praxe zná několik druhů rekonstrukce, trestní řád míní jeden její druh, a to rekonstrukci trestného činu. Podle názoru doc. Konráda by bylo vhodné tento způsob dokazování přejmenovat na rekonstrukci trestného činu a současně upravit ust. § 104d odst. 1 TŘ, aby bylo patrné, že rekonstrukce trestného činu neslouží pouze k prověření výpovědi osob, neboť rekonstrukce bývá často zaměňována právě s institutem prověrky na místě.²⁶⁶

Rekonstrukce by v trestním řádu jistě zasloužila mnohem podrobnější popis postupu, nejen odkaz na použití přiměřeného ustanovení o vyšetřovacím pokusu (§ 104e odst. 2 TŘ). Zákonem stanovený postup by tak umožnil posílení důkazní hodnoty důkazy získaného rekonstrukcí, současně by mělo dojít k odlišení od vyšetřovacího pokusu a prověrky na místě. Záměna těchto úkonů a smíšení pojmů při protokolaci a v důsledku tedy neprovedení úkonů v souladu s taktikou a metodikou toho či onoho úkonu vede přinejmenším k nevěrohodnosti.

---

²⁶⁵ KONRÁD, Zdeněk. *Některé zvláštní způsoby dokazování: kriminalistické problémy teorie a praxe*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2017, str. 53.

²⁶⁶ Tamtéž, str. 66-67.

Prověrka na místě zakotvena v právním pořádku ust. § 104e TRŘ je dle doc. Konráda nejednoznačně označena, neboť není zřejmé, o kterou prověrku se jedná a co je předmětem prověrky. Současně je dle jeho názoru mylné ustanovení § 104e odst. 1 TRŘ, které stanovuje, že se prověrka na místě koná, je-li zapotřebí za osobní přítomnosti podezřelého, obviněného nebo svědka doplnit nebo upřesnit údaje důležité pro trestní řízení. U prověrky na místě nepostačí jen přítomnost této osoby, je důležitá její vlastní iniciativa, aby mohl být tento úkon proveden.²⁶⁷

S výše uvedeným názorem se lze ztotožnit, neboť právní úprava institutu prověrky na místě tak fakticky vykazuje nesprávnost a nemožnost provedení takového úkonu. Prověrku na místě je možné provést jen v případě aktivní účasti a spolupráce osob vymezených v ust. § 104e odst. 1 TRŘ.

---

²⁶⁷ KONRÁD, Zdeněk. *Některé zvláštní způsoby dokazování: kriminalistické problémy teorie a praxe*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2017, str. 83-84.

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se snažila představit zvláštní metody dokazování dle platné právní úpravy, tedy konfrontaci, rekognici, vyšetřovací pokus, rekonstrukci a prověrku na místě, a to v kontextu institutu dokazování. Úvodní kapitoly ohledně průběhu dokazování v trestním řízení, zásad, rozdělení důkazů, průběhu a fází dokazování jsem považovala za důležité pro uvedení metod v širším významu a pro objasnění jejich použití. Jednotlivé metody s ohledem na jejich obtížnost provedení a propracovanou taktiku kriminalistickou praxí si vyžádaly odlišný rozsah v této práci. Nejvýznamněji jsem se věnovala rekognici, jak je ostatně patrné z rozsahu kapitoly, neboť ji osobně považuji také s ohledem na rozsáhlou judikaturu, za nejvýznamnější. Její provedení není tak technicky náročné ve srovnání např. s rekonstrukcí, zato je často využívána a také často ztrácí svou důkazní hodnotu, neboť vykazuje řadu vad, které ubírají na její věrohodnosti. Z tohoto důvodu jsem ji také věnovala větší část v kapitole *hodnocení úpravy de lege lata*.

Samostatnou kapitolu jsem věnovala kontroverznímu institutu, vyšetřovací hypnóze. Na tuto jsem se zaměřila především z osobního zájmu a také na základě dojmu, že postrádá své zpracování v kontextu se zvláštními způsoby dokazování. V průběhu zpracování odborné literatury neprávnického původu jsem se střetávala s neznalostí z mé strany ohledně psychologické a psychiatrické terminologie. Také z tohoto důvodu nemohu dojít k jednoznačnému závěru, zda by vyšetřovací hypnóza mohla být bezpečným způsobem dokazování zakotvený v trestním řádu. Dle mého názoru může přinést značné výhody při bezpečném, dobrovolném a vhodně procesně provedeném užití. Takové použití ale již vyžaduje podrobnější opatření, která musí být dodržována. S ohledem na kontroverzi tohoto institutu a také nedostatečnou personalizaci pro její provedení se domnívám, že s jejím zakotvením do právního pořádku nelze v následujících letech počítat.

Hodnocení úpravy *de lege lata* jsem věnovala především institutu rekognice a dovolila si vzhlednout k názoru doc. Konráda, která ve své publikaci podrobně vyložil nedostatky právní úpravy, se kterými se ztotožňuji. Domnívám se, že krok, který vedl k zakotvení těchto metod dokazování do trestního řádu, mohl a měl být významně větší a podrobně rozpracovat jednotlivé instituty.

Domnívám se, že v úvodu vytyčené cíle se podařilo splnit. S ohledem na rozsah diplomové práce nebylo možné se ještě podrobněji zabývat vybraným tématem, byť by takové jistě bylo na místě.

Závěrem si dovoluji uvést, že tato diplomová práce je zpracována studentem oboru právo a právní věda, ke které bylo dospěno souhrnem odborné literatury, která byla citována. Nejedná se tak o práci zkušeného kriminalisty s odbornými znalostmi, proto by k ní měl čtenář s touto informací přistupovat.

Resumé

Diplomová práce se zaměřuje na zvláštní způsoby dokazování v trestním řízení ve smyslu ust. § 104a a násl. zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Práce je členěna do sedmi základních kapitol, které obsahují obecný přehled dokazování v trestním řízení, rozdělení důkazů, průběh a fáze dokazování a podrobně zpracované jednotlivé zvláštní způsoby dokazování, tedy konfrontaci, rekognici, vyšetřovací pokus, rekonstrukci a prověrky na místě. Samostatná kapitola je věnována tzv. vyšetřovací hypnóze, metodě, která může být alternativním nástrojem použitelným při vyšetřování a objasňování trestných činů, nicméně není v českém právním pořádku zakotven a není legitimním vyšetřovacím úkonem. Závěrečná kapitola je věnována úvaze věnované úpravě *de lege lata*.

Cílem práce je poskytnutí přehledu zvláštních způsobů dokazování s využitím platné právní úpravy a kriminalistické nauky.

Klíčová slova: zvláštní způsoby dokazování, konfrontace, rekognice, vyšetřovací pokus, rekonstrukce, prověrka na místě, dokazování, vyšetřovací hypnóza

Summary

The thesis deals with special methods of evidence in criminal proceedings within the meaning of Section 104a et seq. of Act No. 141/1961 Coll. on Criminal Procedure (Criminal Procedure Act). The thesis is divided into seven basic chapters, which contain a general overview of evidence in criminal proceedings, the division of evidence, the course and stages of evidence and a detailed treatment of individual special methods of evidence, i.e. confrontation, recognition, investigative attempt, reconstruction and on-site examination. A separate chapter is devoted to the so-called investigative hypnosis, a method that may be an alternative tool applicable in the investigation and clarification of crimes, but is not enshrined in the Czech legal order and is not a legitimate investigative act. The final chapter is devoted to the consideration of *de lege lata* regulation.

The aim of the thesis is to provide an overview of special evidentiary methods using the current legislation and criminalistic doctrine.

Keywords: Special Methods of Evidence, confrontation, recognition, investigation attempt, reconstruction, on-site examination, evidence, investigative hypnosis

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
LZPS	Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍ PŘÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky OČTŘ Orgány činné v trestním řízení
PČR	Policie České republiky
TŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
TOPO	Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů
Úmluva	Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o přijetí Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod
Ústava	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
ZSM	Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

Seznam použitých zdrojů

Základní literatura

1. ARISTOTELÉS a KŘÍŽ, Antonín. *Etika Nikomachova*. Praha: Jan Laichter, 1937.
2. BRUNOVÁ, Markéta. *Dokazování trestné činnosti: s využitím kriminalistických stop a identifikace*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2019. ISBN 978-80-7408-196-5.
3. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-213-4.
4. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998. ISBN 80-858-5870-3.
5. FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-307-7 (e-pub)
6. HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-717-8303-X.
7. HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 2. rozš. vyd. Beckovy odborné slovníky. Praha: C.H. Beck, 2003. ISBN 80-717-9740-5.
8. CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. ISBN 978-80-7408-175-0.
9. CHMELÍK, Jan a kol. *Rukověť kriminalistiky*. 1. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-868-9836-9.
10. CHMELÍK, Jan. *Trestní řízení*. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-488-6.
11. JANULKOVÁ, Kateřina. *Rekognice*. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-105-9.
12. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0.
13. JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované vydání. Glosátor. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-29-8.

14. KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-859-4.
15. KONRÁD, Zdeněk. *Některé zvláštní způsoby dokazování: kriminalistické problémy teorie a praxe*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2017. ISBN 978-80-7251-477-9
16. MCKENNA, Paul. *Svět hypnózy*. Praha: Columbus, 1995. ISBN 80-901-7277-6.
17. MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-717-9878-9.
18. MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Beckovy mezioborové učebnice. Praha: C.H. Beck, 2001. ISBN 80-717-9362-0.
19. NEČAS, Stanislav a KALENDA, Jiří. Využití hypnózy ve forenzní praxi. In: *Sborník příspěvků z 6. ročníku mezinárodní vědecké konference „bezpečná Evropa 2013“ - Secure Europe 2013: the collection of contributions of the 6th international scientific conference : Karlovy Vary ...* Praha: Vysoká škola Karlovy Vary, 2013. ISBN 978-80-87236-20-8.
20. NĚMEC, Miroslav. *Vybrané problémy kriminalistické taktiky*. 2. vyd. Praha: Armex, 1999. ISBN 80-862-4405-9.
21. NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-677-4.
22. PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-589-0.
23. PORADA, Viktor. *Kriminalistika*. Brno: CERM, 2001. ISBN 80-720-4194-0.
24. SVOBODA, Ivo. *Kriminalistika*. Učebnice (Key Publishing). Ostrava: Key Publishing, 2016. ISBN 978-80-7418-259-4.
25. ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-465-0.

26. ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. Praha: ASPI, 1999 dotisk. ISBN 80-859-6389-2.
27. ŠÁMAL, Pavel; MUSIL, Jan a KUČHTA, Josef. *Trestní právo procesní*. 4., přeprac. vyd. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-496-4.

Judikatura

1. Nález Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 528/06
2. Nález Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 528/06
3. Nález Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2020, sp. zn. II. ÚS 2016/20
4. Rozsudek Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 20. 6. 1989, sp. zn. 5 Tz 8/89
5. Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 23. 1. 1987 sp. zn. 5 Tz 14/87
6. Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 01.03.1989, sp. zn. 1 Tzf 7/88
7. Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 13.03.1989, sp. zn. 1 Tz 4/89
8. Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 09.04.1968, sp. zn. 7 Tz 11/68
9. Rozsudek Nejvyššího soudu z 25. června 1968, 11 Tz 29/68
10. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24.01.1996, sp. zn. 3 To 937/95
11. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2003, sp. zn. 7 To 106/2003
12. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2008, sp. zn. 11 Tdo 891/2008
13. Usnesení sp. zn. III. ÚS 1350/18 ze dne 30. 8. 2018
14. Usnesení sp. zn. III. ÚS 1581/18 ze dne 4. 9. 2018,
15. Usnesení sp. zn. III. ÚS 1946/17 ze dne 23. 8. 2017
16. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22.03.2002, sp. zn. 1 To 29/2002

Další zdroje

CHROMÝ, Jakub. Vyšetřovací hypnóza v trestním řízení?. *Trestněprávní revue*, 2006.

Právní předpisy

1. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, č. 265/2001 Dz
2. Důvodová zpráva k zákonu č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), č. 141/1961 Dz,
3. Sdělení č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících
4. Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.
5. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
6. Vyhláška č. 143/1988 Sb., ministra zahraničních věcí o Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání
7. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.
8. Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních
9. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
10. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 283/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
12. Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.

13. Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů.
14. Závazný pokyn policejního prezidenta 30/2009 ze dne 21. dubna 2009 o plnění úkolů v trestním řízení.